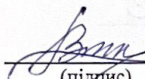

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

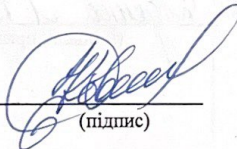
**на тему: ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЛАТФОРМИ СПІЛЬНОГО
ІНВЕСТИВАННЯ**

Здобувача вищої освіти II рівня, II курсу, ФМФ-23-1 групи,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»,
освітня програма «Фінансові технології»

(підпис)

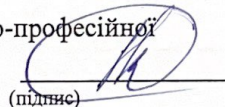
Лук'яненко Владислава Анатолійовича
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник

(підпис)

Ключка Ольга Володимирівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

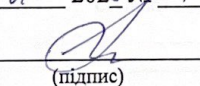
Керівник освітньо-професійної
програми

(підпис)

Козій Наталія Сергіївна, к.е.н., доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри фінансових ринків та технологій
протокол від «16» 01 2025 № 11

Завідувач кафедри

(підпис)

Береславська Олена Іванівна, д.е.н., професор

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 3 04.02.2023р. [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 30.01.2023р. [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 95 (відмінно) 04.02.2023р. [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] Тереславська О.І.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:
[підпис] Корій Н.С.
(підпис) (ініціали, прізвище)
[підпис] Пернаківський О.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)
[підпис] Діренко І.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		04.02.2025р.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		Береславська О.Р.
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	24		Козій Н.С.
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	9		Клишак О.В.
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	48		Пернарівський О.В.
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	95		Діденко І.В.
				Тришостка І.О.

Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником - 47 балів.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підписи)
95	A	5 (відмінно)	04.02.2025р.	Береславська О.Р.
				Козій Н.С.
				Пернарівський О.В.
				Діденко І.В.
				Тришостка І.О.

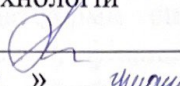
Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет фінансів та цифрових технологій
Кафедра фінансових ринків та технологій
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітня програма «Фінансові технології»

Затверджую

Завідувач кафедри фінансових ринків
та технологій

 Олена БЕРЕСЛАВСЬКА
« 12 » листопада 2023

**Завдання на кваліфікаційну роботу (проект)
здобувачу вищої освіти**

Лук'яненку Владиславу Анатолійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту) Фінансові технології та платформи
спільного інвестування

Затверджена наказом ректора від 26.12.2023 р. № 1732

2. Строк здачі закінченої роботи 15.11.2024 р.

3. Мета роботи: аналіз впливу фінансових технологій та платформ спільного
інвестування на сучасні фінансові ринки та визначення шляхів їх ефективного
впровадження для забезпечення стійкого економічного розвитку.

Об'єкт дослідження: фінансові технології та платформи спільного інвестування
в Україні.

Предмет дослідження: механізми впровадження та вплив фінансових технологій
і платформ спільного інвестування на фінансові ринки.

Орієнтована база дослідження: офіційні дані Національного банку України
НКЦПФР, Міністерства цифрової трансформації України.

4. Вихідні дані до роботи: офіційні дані НБУ, НКЦПФР, Міністерства фінансів
України, Міністерства цифрової трансформації України, законодавчі та
нормативно-правові акти, періодична наукова література, монографічні видання,
посібники, звіти міжнародних установ та організацій.

5. Перелік графічного матеріалу: 9 рисунків, 18 таблиць, 2 додатки

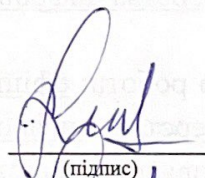
6. Розділ 1. Теоретичні аспекти вивчення фінансових технологій та платформ спільного інвестування. 1.1. Ретроспективний огляд розвитку фінансових технологій. 1.2. Сутність та види платформи спільного інвестування. Розділ Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку фінансових технологій платформ спільного інвестування. 2.1. Аналіз ринку фінансових технологій. 2. Платформи спільного інвестування на сучасному фінансовому ринку. Розділ Перспективи розвитку фінансових технологій та платформ спільного інвестування в Україні.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Підготовка 100 % кваліфікаційної роботи та подання її на перевірку науковому керівнику	30.10.2024 р.	30.10.2024 р.
2	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника та подання її на повторну перевірку керівнику	15.11.2024 р.	15.11.2024 р.
3	Попередній захист кваліфікаційної роботи	16-30.12.2024 р.	16-30.12.2024 р.
4	Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи	11-16.12.2024 р.	11-16.12.2024 р.
5	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-10.01.2025 р.	02-10.01.2025 р.
6	Надання кваліфікаційної роботи для перевірки на плагіат	18.11.2024 р.- 12.12.2024 р.	18.11.2024 р.- 12.12.2024 р.
7	ЗАХИСТ	04. 02.2025 р.	04. 02.2025 р.

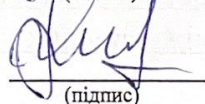
8. Дата видачі завдання 15.12.2023 р.

9. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис)

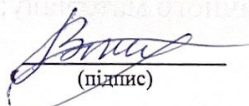
Корнєєв В. В.
(прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Корнєєв В. В.
(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

Лук'яненко В.
(прізвище, ініціали)

Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи
«Фінансові технології та платформи спільного інвестування»
Лук'яненка Владислава Анатолійовича

Інноваційні рішення у сфері FinTech сприяють зростанню доступності фінансових послуг, зниженню операційних витрат та підвищенню ефективності фінансових операцій. собливий інтерес викликають платформи спільного інвестування, які дозволяють залучати капітал від широкого кола інвесторів та забезпечують ефективну взаємодію між інвесторами та бізнесами через прозорі та децентралізовані механізми. Розвиток таких платформ сприяє демократизації інвестиційного процесу, що особливо важливо в контексті залучення малих і середніх підприємств до фінансових ринків. Тому, вивчення питання як фінансові технології можуть інтегруватися в існуючі фінансові системи, які ризики і можливості вони несуть для різних учасників ринку, і як вони можуть бути використані для стимулювання економічного розвитку і підтверджує актуальність проведеного дослідження.

Робота містить три розділи. Перший розділ присвячено дослідженню теоретичних аспектів вивченню фінансових технологій та платформ спільного інвестування.

У другому розділі здійснено аналіз тенденцій розвитку фінансових технологій та платформ спільного інвестування.

Третій розділ роботи присвячений визначенню перспектив розвитку фінансових технологій та платформ спільного інвестування в Україні.

Здобувач вищої освіти Лук'яненко В.А. працював згідно графіку.

Робота виконана самостійно, в повному обсязі у відповідності до чинних вимог, рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Керівник випускної кваліфікаційної роботи Жуковська О. В.

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти Лук'яненка В.А. після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, « 10 » чудово 2024 № 10 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Григоравська О. І.
(прізвище, ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ
на випускню кваліфікаційну роботу (проект)
здобувача вищої освіти Державного податкового університету

Лук'яненка Владислава Анатолійовича
(прізвище, ім'я, по батькові)

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЛАТФОРМИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ
(назва теми)

Дипломна робота, присвячена темі фінансових технологій та платформ спільного інвестування, є надзвичайно актуальною в сучасних умовах розвитку світової та української економіки. Інноваційні фінансові рішення стають ключовим елементом трансформації ринків капіталу, сприяючи підвищенню доступності фінансування для малого бізнесу, стартапів і соціальних проєктів. Тема роботи має високу значущість, адже платформи спільного інвестування та фінтех-рішення кардинально змінюють способи залучення інвестицій, роблячи цей процес прозорішим, швидшим та зручнішим для широкого кола учасників.

Швидкий розвиток фінансових технологій (FinTech) і платформ спільного інвестування відкриває нові перспективи для учасників фінансового ринку, водночас створюючи значні виклики, зокрема в питаннях регулювання, захисту прав інвесторів і забезпечення кібербезпеки. У цьому контексті дослідження цієї теми є надзвичайно важливим для розуміння того, як фінансові технології можуть бути інтегровані в існуючі фінансові системи, які ризики й можливості вони створюють для учасників ринку та як їх можна ефективно використовувати для сприяння економічному розвитку.

У представленій роботі автор прагнув висвітлити історичний розвиток фінансових технологій, проаналізувати сучасні тенденції та запропонувати рекомендації для покращення ефективності таких платформ в Україні. Завдяки чіткій структурі та глибокому опрацюванню матеріалу дипломна робота демонструє системний підхід до дослідження.

Дипломна робота складається з трьох логічно взаємопов'язаних розділів, які комплексно розкривають обрану тему. У першому розділі автор приділив увагу ретроспективному аналізу фінансових технологій, що дозволяє зрозуміти етапи їх еволюції та ключові інновації, які трансформували фінансову сферу.

Другий розділ присвячений аналізу сучасного стану ринку, зокрема тенденціям розвитку фінтеху та платформ спільного інвестування. У третьому розділі подано перспективи розвитку цієї галузі в Україні, включаючи пропозиції щодо вдосконалення регуляторної бази та підвищення фінансової грамотності населення. Такий підхід забезпечує глибину аналізу та логічність викладу матеріалу.

На основі проведеного аналізу були розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових технологій та платформ спільного інвестування, які охоплюють ключові стратегії, що можуть сприяти покращенню функціонування платформ, зокрема через вдосконалення регуляторної бази, підвищення фінансової грамотності та посилення кібербезпеки.

Кваліфікаційна робота є системним та ґрунтовним дослідженням сучасної фінансової тематики, що відображає актуальні виклики й тенденції у сфері фінансових технологій та платформ спільного інвестування. Автор продемонстрував високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати великий обсяг інформації, а також здатність виділяти ключові аспекти теми.

Робота відповідає встановленим вимогам до дипломних досліджень, демонструє високий рівень наукової обґрунтованості, практичної спрямованості та заслуговує на високу оцінку.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Національної академії статистики,
обліку та аудиту

Людмила БОГРІНОВЦЕВА

« 10 » січня 2025 р.

АНОТАЦІЯ

Фінансові технології та платформи спільного інвестування

Мета роботи: аналіз впливу фінансових технологій та платформ спільного інвестування на сучасні фінансові ринки та визначення шляхів їх ефективного впровадження для забезпечення стійкого економічного розвитку.

Завданнями роботи є: ретроспективний огляд розвитку фінансових технологій; сутність та види платформи спільного інвестування; аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку фінансових технологій та платформ спільного інвестування; значення платформи спільного інвестування на сучасному фінансовому ринку; перспективи розвитку фінансових технологій та платформ спільного інвестування в Україні.

Предметом дослідження є механізми впровадження та вплив фінансових технологій і платформ спільного інвестування на фінансові ринки.

Об'єктом дослідження є фінансові технології та платформи спільного інвестування в Україні.

Базою досліджень є наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які присвячені питанням розвитку фінансових технологій і платформ спільного інвестування.

За результатами дослідження сформульовані висновки та рекомендації для подальшого розвитку та впровадження фінансових технологій та платформ спільного інвестування в Україні.

Одержані результати можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового планування, прогнозування ризиків, а також для розробки стратегій зростання платформ спільного інвестування.

Кваліфікаційна робота містить 70 сторінок, 9 рисунків, 18 таблиць, список використаних джерел із 39 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: фінансові технології, платформи спільного інвестування, краудфандинг.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2023-2024 рр.

Рік захисту роботи – 2025 р.

ANNOTATION

Cryptocurrency Assets as a Financial Instrument

The purpose of the work: analysis of the impact of financial technologies and crowdfunding platforms on modern financial markets and identification of ways of their effective implementation to ensure sustainable economic development..

The task of the work: retrospective review of the development of financial technologies; the essence and types of crowdfunding platforms; analysis of the current state and trends in the development of financial technologies and crowdfunding platforms; the importance of crowdfunding platforms in the modern financial market; prospects for the development of financial technologies and crowdfunding platforms in Ukraine.

Subject of the study: the mechanisms of implementation and the impact of financial technologies and crowdfunding platforms on financial markets.

Object of the study: financial technologies and crowdfunding platforms in Ukraine.

Research base: the scientific works of domestic and foreign authors devoted to the development of financial technologies and crowdfunding platforms.

The research results include conclusions and recommendations for the further development and implementation of financial technologies and crowdfunding platforms in Ukraine..

The obtained results can be used to improve the efficiency of financial planning, risk forecasting, as well as to develop growth strategies for collective investment platforms..

The qualification work consists of 70 pages, 9 figures, 19 tables, a reference list of 39 sources, and 2 appendices.

Keywords: cryptocurrency assets, cryptocurrency markets and exchanges, investments, blockchain, mining, financial instrument.

Year of the qualification work: 2023–2024.

Year of defense: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1.....	10
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ	10
1.1 Ретроспективний огляд розвитку фінансових технологій	10
1.2 Сутність та види платформи спільного інвестування	20
РОЗДІЛ 2.....	26
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ	26
2.1 Оцінка динаміки ринку фінансових технологій	26
2.2 Аналіз функціонування платформ спільного інвестування на вітчизняному фінансовому ринку	38
РОЗДІЛ 3.....	49
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ.....	49
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
ДОДАТКИ.....	65

ВСТУП

Актуальність теми. В останні роки фінансові технології (FinTech) суттєво змінили традиційні підходи до управління фінансами, надання банківських послуг та інвестування. Інноваційні рішення у сфері FinTech сприяють зростанню доступності фінансових послуг, зниженню операційних витрат та підвищенню ефективності фінансових операцій. Особливий інтерес викликають платформи спільного інвестування, які дозволяють залучати капітал від широкого кола інвесторів та забезпечують ефективну взаємодію між інвесторами та бізнесами через прозорі та децентралізовані механізми. Розвиток таких платформ сприяє демократизації інвестиційного процесу, що особливо важливо в контексті залучення малих і середніх підприємств до фінансових ринків.

Динамічний розвиток FinTech і платформ спільного інвестування відкриває нові можливості для учасників фінансового ринку, водночас створивши нові виклики, зокрема щодо регулювання, захисту інвесторів і забезпечення безпеки даних. У зв'язку з цим, дослідження даної теми є вкрай важливим для розуміння того, як фінансові технології можуть інтегруватися в існуючі фінансові системи, які ризики і можливості вони несуть для різних учасників ринку, і як вони можуть бути використані для стимулювання економічного розвитку.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. Проблема розвитку фінансових технологій та платформ спільного інвестування отримала значну увагу в науковій літературі та фахових дослідженнях. У сучасних роботах досліджуються як загальні аспекти впливу FinTech на фінансову систему, так і специфічні питання регулювання, безпеки даних та управління ризиками. Автори зосереджуються на вивченні переваг та викликів цифровізації фінансового сектору, оцінці ефективності краудфандингових і краудінвестингових платформ, їх ролі в залученні капіталу для бізнесу та підтримці інноваційних проєктів. Разом з тим, досліджуються юридичні та

економічні аспекти впровадження таких платформ у світовій та національній практиці, а також вплив нових технологій на структуру фінансового ринку та поведінку інвесторів. Однак, попри зростаючу кількість досліджень, залишається потреба в подальшому вивченні взаємодії FinTech з традиційними фінансовими інститутами та створенням ефективних регуляторних механізмів для захисту інтересів усіх учасників ринку.

Мета дослідження – аналіз впливу фінансових технологій та платформ спільного інвестування на сучасні фінансові ринки та визначення шляхів їх ефективного впровадження для забезпечення стійкого економічного розвитку.

Для досягнення мети, сформовано наступні *завдання*:

- здійснити ретроспективний огляд розвитку фінансових технологій;
- описати сутність та види платформи спільного інвестування;
- здійснити аналіз ринку фінансових технологій;
- описати платформи спільного інвестування на сучасному фінансовому ринку;
- розглянути переваги та недоліки платформ спільного інвестування;
- дослідити виклики та перспективи розвитку платформ спільного інвестування в Україні;
- розробити рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових технологій та платформ спільного інвестування.

Об'єкт дослідження – фінансові технології та платформи спільного інвестування в Україні.

Предмет дослідження – механізми впровадження та вплив фінансових технологій і платформ спільного інвестування на фінансові ринки.

У дослідженні використано такі *методи дослідження*: аналіз і синтез наукової літератури та статистичних даних для визначення ключових аспектів фінансових технологій та платформ спільного інвестування; порівняльний аналіз для вивчення різних моделей і підходів у фінансових технологіях; методи системного аналізу для оцінки впливу цих технологій на ринки; а також

експертне опитування для збору думок фахівців щодо ефективності платформ спільного інвестування.

Базою дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які присвячені питанням розвитку фінансових технологій і платформ спільного інвестування. Також використано аналітичні звіти та статистичні дані міжнародних фінансових організацій щодо впливу фінтех-інновацій на глобальний ринок інвестицій та враховано практичний досвід функціонування сучасних платформ спільного інвестування на різних етапах їх розвитку.

Науково-практична значимість одержаних результатів, полягає в їхньому потенціалі для вдосконалення процесів управління інвестиційними платформами та фінансовими технологіями. Результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового планування, прогнозування ризиків, а також для розробки стратегій зростання платформ спільного інвестування. Практичне застосування одержаних висновків сприятиме оптимізації взаємодії між інвесторами та платформами, що підвищить прозорість, безпеку та доступність інвестиційних процесів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

1.1 Ретроспективний огляд розвитку фінансових технологій

Фінансові технології (або фінтех) почали свій розвиток із зародження банківської справи та створення перших фінансових інститутів, але їхній стрімкий розвиток почався з другої половини XX століття, коли з'явилися перші електронні системи обробки даних.

Період з 1960 по 1970 рік став визначальним у становленні фінансових технологій, коли відбулася автоматизація багатьох банківських операцій і зародження електронних платіжних систем. Даний час був відзначений впровадженням банкоматів і системи електронних переказів, що дозволило значно спростити доступ до фінансових послуг. Одним із перших революційних кроків стало встановлення в 1967 році банкомата Barclays у Лондоні, що стало початком широкого використання автоматизованих банківських систем. Зазначений період заклав фундамент для розвитку безготівкових розрахунків, дозволивши фінансовим установам покращити зручність обслуговування клієнтів та оптимізувати грошовий обіг. (табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Основні етапи розвитку фінансових технологій у 1960-1970-х роках

Рік	Подія	Опис	Наслідки для фінансової системи
1	2	3	4
1960-ті	Впровадження електронних платіжних систем	Початок використання комп'ютерів для проведення безготівкових розрахунків між банками	Автоматизація фінансових операцій, прискорення транзакцій
1967	Встановлення першого банкомата (Barclays, Лондон)	Запуск першого у світі банкомата, який дозволяв клієнтам здійснювати зняття готівки	Зменшення навантаження на каси банків, зручність для клієнтів

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
1969	Поява систем електронних переказів (Electronic Funds Transfer)	Можливість здійснення миттєвих переказів коштів між банківськими рахунками	Швидкість і безпека переказів, зниження витрат на обробку
1970	Розвиток перших банківських комп'ютерних мереж	Початок об'єднання банків у мережі для швидшого обміну фінансовими даними	Підвищення ефективності фінансових установ

Джерело: [32]

Період 1960-1970 років став початком автоматизації фінансових процесів, що значно вплинуло на розвиток банківської інфраструктури та покращення доступу до фінансових послуг. Впровадження перших електронних платіжних систем дозволило банкам знизити витрати на обробку фінансових операцій та скоротити час на їх виконання. Банкомати, які з'явилися у цей період, відкрили нові можливості для клієнтів, забезпечивши доступ до грошових ресурсів без необхідності відвідувати банківські відділення. Створення систем електронних переказів та початок інтеграції банківських комп'ютерних мереж значно підвищили швидкість проведення транзакцій, зробивши фінансові послуги більш зручними та доступними. Перелічені нововведення заклали основу для подальших технологічних проривів, які визначали розвиток фінансових систем протягом наступних десятиліть.

У 1970-х роках міжнародні платіжні системи зробили значний прорив у фінансових технологіях (табл. 1.2). Найважливішим досягненням того часу стало створення системи SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) у 1973 році, яка дозволила банкам з різних країн швидко та безпечно обмінюватися фінансовими повідомленнями. Впровадження SWIFT стало революційним кроком для глобальної фінансової системи, оскільки воно прискорило міжнародні розрахунки, підвищило їх безпеку та забезпечило розвиток світової торгівлі й інвестицій та сприяло активнішій глобалізації та збільшенню взаємодії між фінансовими установами різних країн.

Таблиця 1.2

Основні досягнення у розвитку фінансових технологій у 1970-1980-х роках

Рік	Подія	Опис	Вплив на фінансову систему
1970-ті	Вдосконалення банківських електронних мереж	Розвиток перших інтегрованих систем, що спрощували обмін фінансовими даними між банками	Підвищення ефективності та швидкості обробки транзакцій
1973	Створення SWIFT	Глобальна система передачі фінансових повідомлень між банками	Прискорення міжнародних розрахунків, підвищення надійності й безпеки
1974	Розвиток автоматизованих клірингових палат	Використання технологій для централізованого оброблення чеків та безготівкових операцій	Зниження витрат на операції, покращення обліку та звітності
1976	Поява перших систем онлайн-банкінгу	Надання клієнтам можливості доступу до банківських рахунків через інтернет	Поліпшення обслуговування клієнтів, зручність користування
1979	Створення перших міжнародних кредитних карток (Visa, Mastercard)	Можливість використання кредитних карток для оплати в різних країнах	Стимулювання міжнародної торгівлі та споживчого кредитування
1980	Впровадження перших електронних торгових платформ	Розвиток технологій для проведення онлайн-угод між фінансовими установами	Швидкість укладання фінансових угод, зниження ризиків операцій

Джерело: [33]

Період 1970-1980 років ознаменувався суттєвими змінами у фінансовій інфраструктурі завдяки впровадженню нових технологій, які сприяли глобалізації та модернізації світової економіки. Одним із найважливіших нововведень стала система SWIFT, яка забезпечила швидкий та надійний обмін фінансовими даними між банками по всьому світу. Дана фінансова система кардинально змінила підхід до міжнародних розрахунків, зробивши їх більш ефективними, що особливо важливо для розвитку міжнародної торгівлі.

Впровадження автоматизованих клірингових палат і систем онлайн-банкінгу стало новим кроком у підвищенні зручності та безпеки фінансових операцій, що призвело до поліпшення обслуговування клієнтів та зниження

операційних витрат банків. Міжнародні кредитні картки стали потужним інструментом для стимулювання торгівлі й економічного зростання, що сприяло активнішому розвитку споживчого кредитування. У свою чергу, поява електронних торгових платформ дала змогу фінансовим установам укласти угоди швидше й ефективніше, знизивши ризики й витрати, а всі ці нововведення стали основою сучасної фінансової системи, яка продовжила розвиватися й удосконалюватися.

1980-ті роки стали переломним періодом для фінансової сфери завдяки активній комп'ютеризації банківських операцій (табл. 1.3). Удосконалення технологій обробки даних дало змогу банкам створювати нові фінансові продукти та послуги, що відповідало зростаючим потребам клієнтів. Головним досягненням цього часу стало виникнення перших систем інтернет-банкінгу, які стали фундаментом для подальшого розвитку онлайн-фінансів, що значно полегшило доступ користувачів до фінансових послуг, дозволивши здійснювати транзакції без відвідування фізичних відділень банків та сприяло підвищенню ефективності банківського обслуговування та розширенню можливостей для клієнтів.

Таблиця 1.3

Основні досягнення у розвитку фінансових технологій у 1980-1990-х роках

Рік	Подія	Опис	Вплив на фінансову систему
1	2	3	4
1980	Початок широкого використання комп'ютерів у банках	Комп'ютеризація обробки даних і операцій у банках	Зниження витрат і пришвидшення банківських операцій
1982	Розвиток автоматизованих систем обробки платежів	Вдосконалення процесів автоматичної обробки платежів	Підвищення швидкості та ефективності проведення платежів
1983	Впровадження перших систем інтернет-банкінгу	Надання можливості клієнтам отримувати доступ до банківських рахунків через інтернет	Спрощення доступу до фінансових послуг, економія часу для клієнтів
1985	Зростання популярності електронних переказів	Використання технологій для безготівкових операцій і електронних переказів	Сприяння безготівковим розрахункам та зменшення обсягу готівкових операцій

1987	Початок використання банками штучного інтелекту в обробці даних	Впровадження технологій штучного інтелекту для аналітики фінансових даних	Оптимізація банківських процесів і точніше прогнозування ризиків
1989	Розвиток автоматизованих систем управління активами	Створення систем, що автоматизують облік і управління фінансовими активами клієнтів	Поліпшення ефективності управління активами і фінансового планування
1990	Вдосконалення електронних платіжних систем	Поява нових рішень для зручних і швидких безготівкових розрахунків	Прискорення фінансових операцій та збільшення обсягів безготівкових платежів

Джерело: [33]

Період 1980-1990-х років ознаменувався важливими змінами у фінансових технологіях, зокрема через швидку комп'ютеризацію банківського сектору. Впровадження комп'ютерних систем для обробки даних та автоматизація банківських операцій значно знизили витрати, скоротили час на проведення транзакцій та підвищили точність фінансових розрахунків - це стало фундаментом для розвитку нових фінансових продуктів, включаючи інтернет-банкінг, який вперше з'явився у 1983 році. Інтернет-банкінг дозволив клієнтам здійснювати фінансові операції дистанційно, що стало значним проривом у банківському обслуговуванні.

1990-ті роки стали періодом значних змін у сфері фінансових технологій (табл. 1.4). Кредитні та дебетові картки зробили безготівкові розрахунки більш доступними для широкого загалу, змінивши звичний спосіб оплати товарів і послуг. Паралельно з цим, з'явився інтернет-банкінг, який відкрив нові можливості для користувачів, дозволивши здійснювати фінансові операції безпосередньо через інтернет.

Таблиця 1.4

Розвиток фінансових технологій у 1990–2000 роках

Рік	Подія	Опис	Наслідки
1990 р.	Масове поширення кредитних та дебетових карток	Картки стали ключовим інструментом безготівкових розрахунків	Підвищення зручності покупок і зменшення залежності від готівкових платежів

1994 р.	Впровадження інтернет-банкінгу	Банки почали пропонувати клієнтам можливість здійснювати операції через інтернет	Спрощення доступу до фінансових послуг, зменшення потреби в фізичних відвідинах банків
1998 р.	Створення PayPal	Платформа для онлайн-платежів дозволила безпечні перекази коштів між користувачами	Стимулювання розвитку електронної комерції, значне зростання онлайн-транзакцій
1999 р.	Впровадження електронного підпису	Визнання електронного підпису як юридично значимого	Розширення можливостей онлайн-транзакцій та укладання договорів на відстані

Джерело: [34]

Початок ХХІ століття ознаменував новий етап у розвитку фінансових технологій завдяки зростанню популярності смартфонів і мобільних додатків (табл. 1.5). Мобільний банкінг і платіжні системи, такі як Apple Pay, Google Pay, стали масовими рішеннями для зручних та швидких фінансових операцій. Одночасно з цим, новітні технології блокчейну та криптовалюти, зокрема запуск біткоїна у 2009 році, створили передумови для розвитку децентралізованих фінансових послуг (DeFi) - це стало революційним явищем у фінансовій сфері, оскільки нові технології дозволили уникнути посередників та створити більш прозорі й безпечні платіжні системи.

Таблиця 1.5

Розвиток фінансових технологій у 2001–2023 роках

Рік	Подія	Опис	Наслідки
2001 р.	Запуск мобільного банкінгу	Мобільний банкінг почав розвиватися завдяки доступу до інтернету через смартфони	Доступність банківських послуг у будь-який час і з будь-якого місця
2007 р.	Запуск Apple iPhone	Смартфони стали платформою для розвитку мобільних фінансових додатків	Стрімке поширення фінансових технологій серед користувачів мобільних пристроїв
2008 р.	Публікація документа Сатоші Накамото про біткоїн	Офіційний запуск біткоїна, першої децентралізованої криптовалюти	Початок ери блокчейн-технологій і криптовалют
2009 р.	Перший блок у блокчейн-системі біткоїна	Запуск біткоїн-мережі з першою транзакцією	Поява альтернативних фінансових систем на базі блокчейну

2011 р.	Поява Google Wallet	Перша мобільна платіжна система для смартфонів на базі Android	Спрощення безготівкових транзакцій через смартфони
2014 р.	Запуск Apple Pay	Платіжна система для безконтактних платежів через мобільні пристрої	Розширення можливостей безготівкових платежів та популяризація цифрових гаманців
2015 р.	Виникнення децентралізованих фінансів (DeFi)	Використання блокчейну для надання фінансових послуг без посередників	Створення нових моделей кредитування, інвестування та забезпечення фінансової прозорості
2017 р.	Зростання ринку ICO (Initial Coin Offering)	Новий метод залучення інвестицій через криптовалютні проєкти	Розширення фінансування стартапів та нових проєктів через токенизацію
2020 р.	Вибуховий ріст використання фінтеху через пандемію COVID-19	Зростання попиту на безконтактні платежі та цифрові фінансові послуги	Швидка адаптація фінансових інститутів до дистанційних моделей обслуговування
2021 р.	Популяризація NFT (Non-Fungible Tokens)	Використання блокчейну для створення унікальних цифрових активів	Поява нових ринків цифрових активів та революція у сфері цифрового мистецтва
2023 р.	Впровадження систем штучного інтелекту в управління фінансами	Використання AI для покращення обробки даних та автоматизації фінансових процесів	Підвищення ефективності управління активами, автоматизація кредитних та інвестиційних рішень

Джерело: [35]

Період з 2001 до 2023 року став важливим етапом у розвитку фінансових технологій, який привів до значних змін у тому, як споживачі та бізнеси здійснюють фінансові операції. Розвиток блокчейн-технологій, особливо з появою біткоїна та інших криптовалют, відкрив нові можливості для децентралізації фінансових послуг, що дало змогу створити децентралізовані фінанси (DeFi).

На сучасному етапі спостерігається стрімкий розвиток технологій, їх автоматизація та модернізація, які активно впливають на всі сфери життя людей. Зокрема, це особливо помітно у фінансовій сфері, особливо в банківській системі. Технологічні інновації в галузі фінансів загалом і в банківському секторі зокрема належать до категорії фінансових технологій або FinTech.

Станом на 2024 р. FinTech – це поєднання новітніх технологічних рішень з фінансовою діяльністю, що забезпечується через використання інформаційних технологій, таких як мобільні пристрої, додатки, інтернет-платформи та алгоритми автоматизації [1]. В першу чергу, до фінансових технологій відносять стартапи, які базуються на новаторських технологіях у сфері надання фінансових послуг, зокрема кредитування та проведення онлайн-платежів.

В ході вивчення наукових праць вітчизняних фахівців, ми виділили декілька основних підходів до розуміння поняття «фінансові технології». (табл. 1.6)

Таблиця 1.6

Підходи до визначення сутності поняття «фінансові технології», 2024 р.

Підхід	Зміст	Недоліки
Інституційний	Фінансово-технологічна галузь, яка охоплює компанії, що використовують інноваційні рішення для підвищення ефективності фінансових систем.	Фінтех охоплює не лише фінансові установи. До цього кола належать організації, що пропонують не тільки фінансові послуги, а й державні установи та підприємства в електронній комерції. Таким чином, фінтех виходить за межі традиційної фінансової системи.
Галузевий	Технології, які застосовуються у фінансовій сфері для зниження витрат, підвищення вартості продуктів, прискорення процесів та забезпечення безпеки.	Сфера використання фінтеху набагато ширша, ніж фінансовий сектор. Він також використовується в галузях державного управління, охорони здоров'я, соціального захисту і торгівлі.
Функціональний	Фінансові послуги, які впроваджують інноваційні технології для задоволення майбутніх потреб клієнтів.	Фінансові технології застосовуються не лише в межах фінансових послуг, а й у багатьох інших секторах економіки.
Операційний	Технологічні проєкти, що розробляються для поліпшення функціонування фінансових сервісів.	Фінансові сервіси не обмежуються виключно фінансовою галуззю. Вони можуть бути інтегровані у широкий спектр послуг, що виходить за рамки фінансової сфери.

Джерело: [2]

Зауваживши інформацію з табл. 1.1, стало відомо, що фінансові технології (FinTech) вважаються динамічно розвиваючою галуззю, що поєднує інноваційні рішення з фінансовими процесами для підвищення ефективності та зниження витрат. Сьогодні FinTech охоплює такі операції, як грошові перекази, мобільний

депозит чеків, онлайн-заявки на кредити, краудфандинг і самостійне управління інвестиціями. За даними індексу впровадження фінансових технологій EY 2023 року, третина споживачів використовує щонайменше дві послуги FinTech, і ці технології стають все більш важливою частиною їхнього повсякденного життя [3].

Серед найактивніших і найбільш фінансованих стартапів у сфері фінансових технологій (FinTech) часто спостерігається спільна риса: вони розроблені для того, щоб створювати виклики традиційним фінансовим установам, намагаючись витіснити їх з ринку.

До прикладу, компанія Affirm ставить перед собою мету витіснити традиційні кредитні картки з процесу онлайн-покупок, надаючи споживачам короткострокові позики без потреби в кредитних картках. Подібним чином, Better Mortgage спрощує процес іпотеки, відмовляючись від традиційних брокерів і забезпечуючи оперативне попереднє схвалення заявок у цифровому форматі. GreenSky зв'язує споживачів, які планують ремонт житла, з банками, пропонуючи акційні періоди без відсотків, що дозволяє уникнути високих витрат на кредитування через традиційних кредиторів. (табл. 1.7)

Таблиця 1.7

Основні Фінтех-стартапи та їх особливості

Підприємство	Опис	Мета	Особливість
Affirm	Пропонує короткострокові позики для онлайн-покупок без використання кредитних карток.	Витіснити традиційні кредитні картки з онлайн-покупок.	Надає можливість отримати кредит та побудувати кредитну історію.
Better Mortgage	Цифрова платформа для іпотечного кредитування, що дозволяє отримати попереднє схвалення.	Спрощення процесу отримання іпотеки, усунення традиційних іпотечних брокерів.	Оперативне схвалення заявок протягом 24 годин.
GreenSky	Пов'язує позичальників з банками для ремонту житла, пропонуючи безвідсоткові періоди.	Зменшення витрат на кредити для ремонту житла, обходячи традиційних кредиторів.	Рекламні періоди без відсотків для позичальників.

Джерело: [4]

Перелічені в таблиці 1.7 компанії створюють нові стандарти в індустрії фінансів та пропонують альтернативи, що відповідають сучасним потребам споживачів і викликають значний вплив на традиційні фінансові структури.

Наступна фінансова технологія – Tala надає мікропозики споживачам у країнах, що розвиваються, орієнтуючись на користувачів смартфонів з низьким кредитним рейтингом або без нього [5]. Компанія використовує дані з транзакцій та інформацію про звички користувачів, такі як ігри на мобільних пристроях, щоб забезпечити доступ до кредитів, які часто перевищують можливості місцевих банків та мікрофінансових організацій. Фінансові технології (FinTech) постійно вдосконалюють і адаптують способи, якими споживачі взаємодіють з фінансовими послугами, запропонувавши рішення для покращення процесів, які раніше здавалися непрактичними, наприклад, подача заявки на іпотеку через традиційного кредитора.

Зокрема, Upstart прагне замінити традиційні кредитні рейтинги FICO, використовуючи альтернативні дані, такі як трудовий стаж і освітній рівень, для оцінки кредитоспроможності. Інші фінансові послуги, такі як LendingHome, пропонують спеціалізовані продукти, а Ellevest розробляє інвестиційні платформи, врахувавши для цього особливі потреби жінок у заощадженнях [6].

Якщо коротко описати вплив фінансових технологій (FinTech) на традиційні сфери торгівлі, банківської справи, фінансових консультацій та продуктів, це слово буде «трансформація». FinTech радикально змінює традиційні моделі обслуговування, перенісши фінансові продукти та послуги з фізичних філій, продавців і настільних комп'ютерів на мобільні платформи, що робить їх доступнішими і демократичнішими, ніж раніше.

До прикладу, Robinhood, мобільний додаток для торгівлі акціями, не стягує комісій за операції, в той час як платформи однорангового кредитування, такі як Prosper Marketplace, Lending Club і OnDeck, знижують відсоткові ставки через зростання конкуренції на ринку кредитів [7]. Постачальники бізнес-кредитів, такі як Kabbage, Lendio, Accion та Funding Circle, пропонують прості та швидкі рішення для малого бізнесу, надаючи доступ до оборотного капіталу.

Кібербезпека, у контексті зростаючої кількості кіберзлочинів і децентралізованого зберігання інформації, має тісний зв'язок з фінансовими технологіями. Існує чотири основні групи користувачів FinTech:

- 1) B2B для банків;
- 2) їх бізнес-клієнти;
- 3) B2C для малого бізнесу;
- 4) кінцеві споживачі [8].

Тенденції, такі як зростання мобільного банкінгу, збільшення обсягів даних, точніша аналітика і децентралізація доступу, створюють нові можливості для взаємодії всіх цих груп незвичайними способами.

Що стосується споживачів, то, як і в більшості технологій, молодші користувачі мають більшу ймовірність бути знайомими з FinTech і здатні чітко описати, що це таке. Основна увага FinTech зазвичай зосереджена на поколінні мілленіалів, завдяки їхньому великому розміру та зростаючому потенціалу доходів і успадкування. Деякі аналітики вважають, що ця орієнтація на мілленіалів більше пов'язана із величиною цього сегмента ринку, а не з інтересом або здатністю представників покоління X і бебі-бумерів використовувати фінансові технології. Насправді FinTech часто не вирішує проблеми людей старшого віку, тому їхній інтерес до таких рішень невеликий.

Що стосується бізнесу, то раніше підприємці або стартапи зверталися до банків за фінансуванням або стартовим капіталом. Якщо вони хотіли приймати платежі по кредитних картах, їм потрібно було налагоджувати відносини з постачальником кредитних карт і встановлювати інфраструктуру, таку як пристрій для читання карт, підключений до провідної мережі. Сьогодні, завдяки мобільним технологіям, ці бар'єри стали минулим.

1.2 Сутність та види платформи спільного інвестування

В наш час, платформи спільного інвестування (crowdfunding) стали важливим компонентом сучасного фінансового ландшафту, забезпечивши

альтернативні способи залучення капіталу для реалізації проектів та підприємств [9].

У світлі швидкого розвитку фінансових технологій (FinTech), платформи спільного інвестування набувають все більшої популярності як важливий елемент нової фінансової екосистеми. Платформи спільного інвестування, завдяки своїй здатності демократизувати доступ до інвестиційних можливостей і знижувати бар'єри для входу, забезпечують нові можливості для інвесторів і стартапів. (табл. 1.8)

Таблиця 1.8

Класифікація платформ спільного інвестування

Тип платформи	Опис	Мета	Особливості
1	2	3	4
Краудфандинг (Crowdfunding)	Платформи, що дозволяють збирання капіталу від великої кількості інвесторів для фінансування проектів або стартапів.	Підтримка нових ідей, проектів та стартапів через масові внески.	Великий пул дрібних інвесторів, часто без вимог до великих сум внесків.
Краудінвестинг (Crowdinvesting)	Платформи, що надають можливість інвесторам купувати частки в компаніях або проектах.	Залучення капіталу для розвитку бізнесу шляхом продажу акцій або часток.	Інвестори отримують частку в компанії та можливість отримання дивідендів.
Краудлендинг (Crowdlending)	Платформи, що з'єднують позичальників з інвесторами, які надають кредити під обумовлені умови.	Надання кредитів малому бізнесу або приватним особам через колективне фінансування.	Погашення кредитів здійснюється з процентами, які розподіляються серед інвесторів.
Фінансовий краудінвестинг (Financial Crowdinvesting)	Платформи, що спеціалізуються на інвестуванні в фінансові інструменти, такі як облігації або акції.	Інвестиції в фінансові інструменти з метою отримання прибутку від фінансових ринків.	Доступ до різноманітних фінансових інструментів та можливість диверсифікації інвестицій.
Альтернативні інвестиційні платформи	Платформи, що пропонують інвестиції в нетрадиційні активи, такі як криптовалюти, нерухомість або колекційні предмети.	Надання інвесторам доступу до нетрадиційних інвестиційних можливостей.	Специфічні ризики та можливості, часто з високими потенційними прибутками.

Джерело: [10]

Краудфандинг (Crowdfunding) – одна з найбільш популярних форм спільного інвестування, що забезпечує ефективний спосіб залучення фінансування для різноманітних проектів і стартапів через внески великої кількості інвесторів. Такий підхід передбачає збирання капіталу шляхом відкритого заклику до потенційних інвесторів, які готові підтримати проекти на різних стадіях їх розвитку.

Основні цілі краудфандингу більш детально зображено на рисунку 1.1.

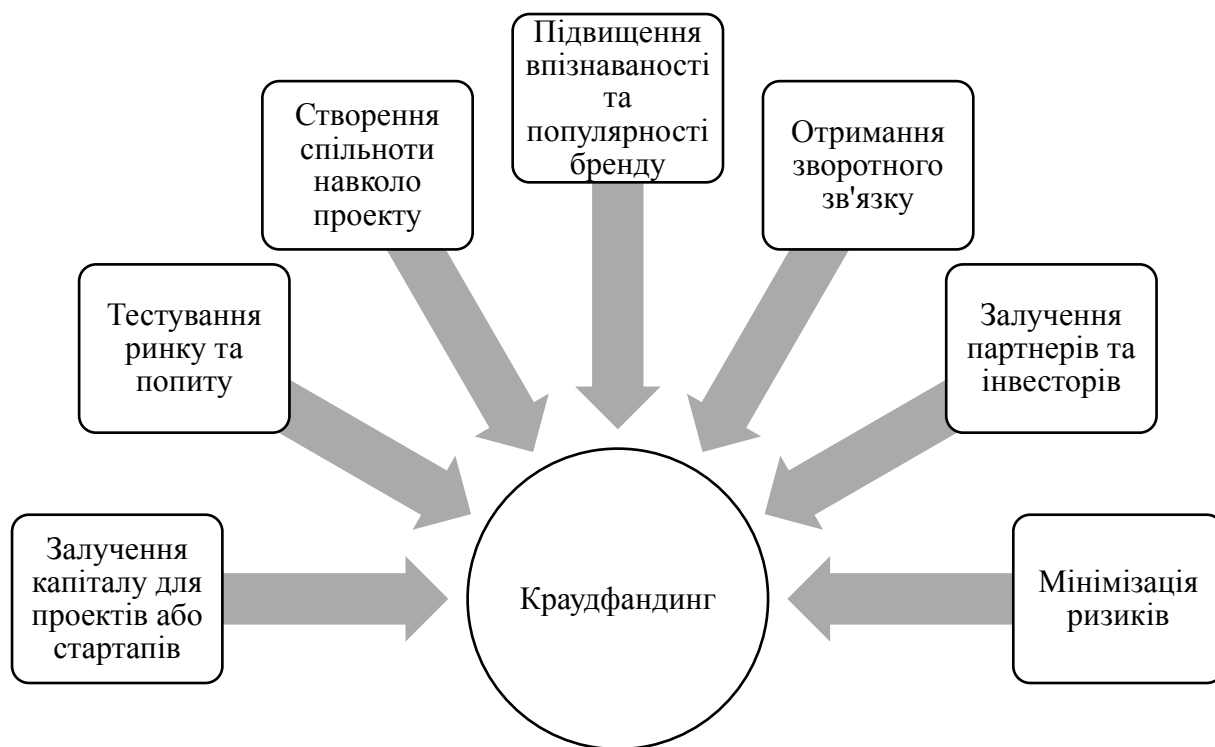

Рис. 1.1 Основні цілі краудфандингу [11]

Особливістю краудфандингових платформ вважається їхня орієнтація на масову аудиторію, де кожен інвестор може внести навіть невелику суму, що значно знижує бар'єр для входу в інвестиційну діяльність. Дані платформи дозволяють підприємцям звертатися до широкої аудиторії за підтримкою, тоді як традиційні методи фінансування, такі як банки або венчурний капітал, зазвичай вимагають значних інвестицій або суворих критеріїв.

Існує декілька основних моделей краудфандингу, кожна з яких має свої особливості та правила функціонування. Найпоширенішими є такі моделі, як «нагородний» краудфандинг, де інвестори отримують певні винагороди за свої внески, та «дольовий» краудфандинг, який передбачає надання інвесторам

частки у проекті чи компанії. Інші моделі включають краудфандинг на основі пожертв, що зазвичай використовується для благодійних цілей, а також краудлендинг, де інвестори надають позики, що мають бути повернуті з відсотками. Кожна з цих моделей має свої переваги та недоліки, залежно від типу проекту та його потреб.

Краудінвестинг (Crowdfunding) – наступна форма інвестування в рамках платформ спільного фінансування, що дозволяє інвесторам купувати частки в компаніях або проектах. Така модель інвестицій стає дедалі популярнішою завдяки своїй доступності, прозорості та потенційній вигоді як для підприємців, так і для інвесторів.

Краудінвестинг, як інноваційна форма залучення капіталу, має конкретні завдання (табл. 1.9), що сприяють ефективному розвитку бізнесу та проектів. Основна мета краудінвестингу полягає в залученні інвестицій для реалізації ідей і проектів шляхом продажу часток компанії чи проекту. Даний підхід також забезпечує взаємну вигоду як для інвесторів, так і для підприємців, пропонуючи можливості для обох сторін.

Таблиця 1.9

Основні завдання краудінвестингу

Завдання краудінвестингу	Опис	Мета	Особливості
1	2	3	4
Залучення капіталу	Забезпечення фінансування для розвитку компанії або реалізації проекту.	Отримання необхідних ресурсів для бізнесу чи проекту.	Прямий доступ до капіталу без посередників; потенційно високий рівень підтримки.
Розширення інвесторської бази	Створення широкої мережі інвесторів, які можуть сприяти розвитку компанії.	Залучення різноманітних інвесторів для підтримки бізнесу.	Можливість залучення інвесторів з різних джерел і рівнів інвестицій; підтримка з боку великої кількості дрібних інвесторів.
Привернення уваги до компанії	Підвищення популярності і видимості компанії через краудінвестингову кампанію.	Розширення обізнаності про компанію та її проекти.	Високий рівень видимості на платформах краудінвестингу; створення PR-ефекту для компанії.

Тестування ринку	Оцінка інтересу споживачів до продукту або послуги до їх запуску.	Отримання зворотного зв'язку для вдосконалення продукту.	Можливість коригування продукту на основі реальних відгуків; перевірка ідеї до великих інвестицій.
Побудова спільноти	Формування бази підтримки навколо компанії та її продуктів.	Створення лояльної спільноти клієнтів і інвесторів.	Залучення активних підтримувачів і промоутерів продукту; підвищення довіри до компанії.
Пошук стратегічних партнерів	Встановлення контактів з потенційними партнерами і менторами через краудінвестинг.	Розширення бізнес-мережі та створення нових можливостей для співпраці.	Залучення партнерів, які можуть допомогти в розвитку бізнесу; можливість отримання стратегічних порад.
Підвищення фінансової стійкості	Забезпечення додаткових ресурсів для стабільності та зростання компанії.	Підвищення фінансової стійкості та зменшення залежності від традиційних джерел фінансування.	Зниження фінансового ризику; підтримка для тривалого розвитку бізнесу.

Джерело: [12]

Основною перевагою краудінвестингу виступає можливість для інвесторів отримувати дивіденди або збільшення вартості своїх часток у компанії з часом. У випадку успішного розвитку проекту або компанії, інвестори можуть розраховувати на значне зростання своєї частки або навіть на продаж її за вищою ціною в майбутньому – це робить краудінвестинг привабливою альтернативою для тих, хто бажає отримати довгострокову фінансову вигоду, інвестуючи у компанії на ранніх стадіях їх розвитку. Однак, як і будь-яка форма інвестування, краудінвестинг несе в собі ризики. Компанії, які залучають кошти через краудінвестингові платформи, зазвичай знаходяться на ранніх етапах розвитку і можуть стикатися з фінансовими труднощами або навіть банкрутством, що призводить до втрати інвестицій.

Краудлендинг представляє собою інноваційну форму фінансування, яка з'єднує позичальників із інвесторами через спеціалізовані платформи [13]. В цьому процесі інвестори надають кредити малому бізнесу або приватним особам

під обумовлені умови, зазвичай з чітко визначеними відсотковими ставками і термінами погашення. Одна з основних переваг краудлендингу – це доступність фінансування для підприємств і фізичних осіб, які не можуть отримати кредит у традиційних банках. Така перевага, особливо корисна для малих і середніх бізнесів, які часто стикаються з труднощами при отриманні кредитів від банків через суворі вимоги та високі відсоткові ставки

Фінансовий краудінвестинг уособлює специфічний вид краудінвестування, що зосереджений на інвестуванні в фінансові інструменти, такі як облігації та акції [14]. Даний тип краудінвестингу дозволяє інвесторам вкладати кошти в різноманітні фінансові інструменти, намагаючись отримати прибуток від фінансових ринків. Платформи фінансового краудінвестингу надають доступ до широкого спектра інвестиційних можливостей, забезпечивши інвесторам можливість вибору серед різних типів фінансових продуктів.

Проведений аналіз теоретичних підходів до фінансових технологій та платформ спільного інвестування демонструє, що ці інноваційні фінансові рішення значно змінюють традиційні методи залучення капіталу та управління фінансами. Фінансові технології, такі як краудфандинг, краудінвестинг, краудлендинг та фінансовий краудінвестинг, пропонують нові можливості для залучення капіталу і диверсифікації інвестицій, розширюючи доступ до ринків для широкого кола учасників. Кожна з цих платформ має свої специфічні особливості і переваги, що дозволяють задовольнити різні потреби і вимоги інвесторів та позичальників. У цілому, ці підходи не лише сприяють розвитку фінансових ринків і бізнес-середовища, але й відкривають нові горизонти для інновацій і зростання в сфері фінансів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

2.1 Оцінка динаміки ринку фінансових технологій

На сучасному етапі розвитку економіки особлива увага приділяється процесу цифрової трансформації фінансових послуг, а також активному впровадженню фінансових технологій, які стають дедалі важливішими для функціонування національних економічних систем. Фінансові технології, або так званий фінтех, вважається ключовим сегментом ринку, який об'єднує інноваційні підходи до надання фінансових послуг. Завдяки популяризації цифрових каналів доступу до фінансових послуг серед користувачів, фінтех відіграє вирішальну роль у створенні нових можливостей для споживачів та бізнесів [15].

Протягом усіх етапів розвитку фінансових технологій спостерігається постійний процес змін та трансформації фінансової сфери від традиційних моделей обслуговування до цифрових платформ і екосистем. Впровадження цифрових банків, інтеграція фінансово-технологічних рішень та використання інноваційних підходів підкреслюють швидкий прогрес цієї галузі. Вона надає користувачам нові рівні зручності, а також ширші можливості для здійснення фінансових операцій, роблячи ці процеси простішими та доступнішими [16,17].

На сьогоднішній день ринок фінансових технологій (фінтех) демонструє стійке зростання. Відповідно до аналітичного звіту Global Fintech Market Research Report, обсяг цього ринку в 2018 році становив приблизно 127,66 мільярда доларів США. З огляду на поточні тенденції та прогнози, очікується, що до 2026 року цей показник може досягти 324 мільярдів доларів, що еквівалентно середньорічному темпу зростання близько 25% (CAGR) [18].

Такий активний розвиток фінтеху базується на використанні новітніх технологічних рішень для надання різних фінансових послуг. До таких послуг відносяться мобільні платежі, кредитування між фізичними особами (P2P) та інші інноваційні інструменти, що забезпечують простоту, швидкість та надійність фінансових операцій.

Варто відзначити, що саме стартапи в галузі фінансових технологій роблять значний внесок у трансформацію фінансових систем, оскільки вони здатні швидше реагувати на зміни у вимогах споживачів, ніж великі традиційні фінансові установи. На одному з графіків дослідження [18], представлених у звіті, чітко відображено динаміку доходу фінтех-індустрії у світовому масштабі за період із 2017 по 2027 роки (рис. 2.1), що наочно демонструє стабільне зростання сектора впродовж останніх років і підтверджує оптимістичні прогнози щодо його майбутнього.

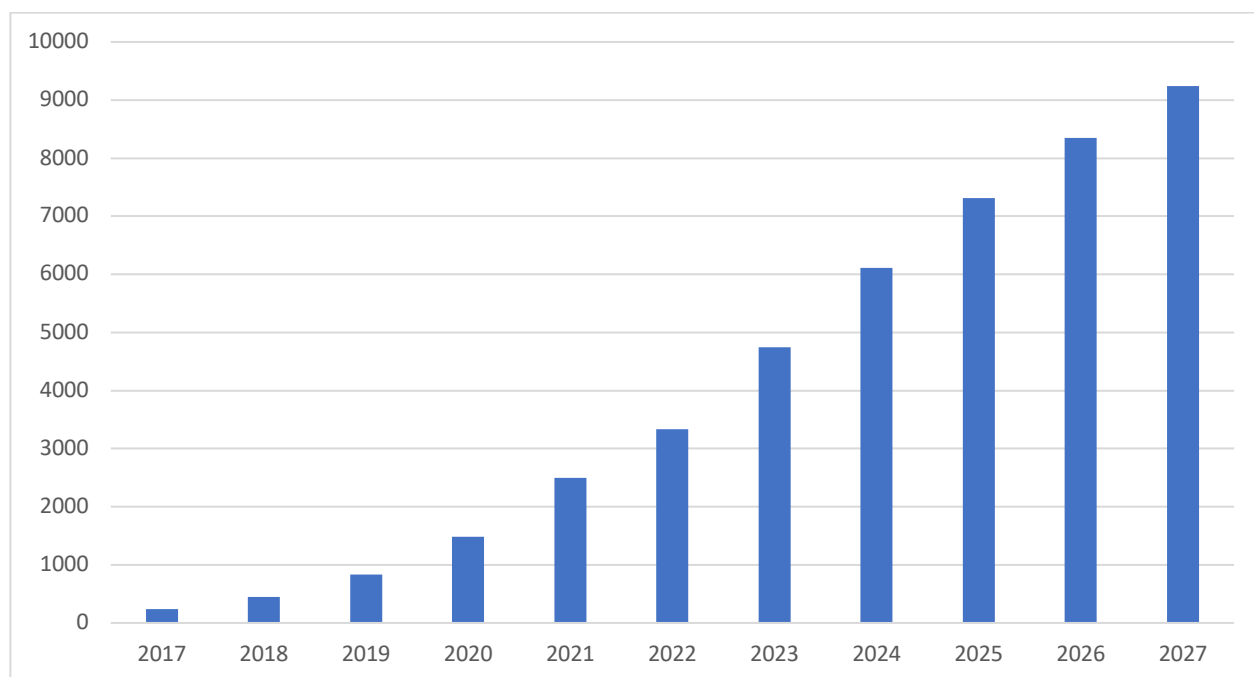

Рис. 2.1 Динаміка доходу від фінансових технологій у світі за 2017 – 2027 (прогноз) рр., млрд. дол. США [18]

Динаміка доходу від фінансових технологій у світі за період 2017-2027 років демонструє вражаючі темпи зростання, що свідчить про стрімкий розвиток цього сегмента. Починаючи з 2017 року, коли обсяг доходу становив 234,73 мільярда доларів США, спостерігається постійне збільшення показників. У 2018

році дохід зріс до 447,99 мільярда доларів, а вже в 2019 році цей показник перевищив 800 мільярдів. Особливо помітне зростання сталося в 2020 році, коли дохід досяг 1479,79 мільярда доларів, що було пов'язано з глобальною цифровізацією та посиленням попитом на фінтех-рішення через пандемію COVID-19.

Протягом наступних років тенденція зберігала висхідний характер: у 2021 році дохід сягнув 2500,69 мільярда доларів, а в 2022 році — 3336,6 мільярда. Прогноз на 2024-2027 роки також позитивний, із суттєвим збільшенням доходів щороку. Зокрема, до 2027 року прогнозується досягнення показника 9245,25 мільярда доларів - ці дані підтверджують постійне зростання впливу фінансових технологій на світову економіку.

Глобальна інвестиційна діяльність у сфері фінтех за останні роки демонструє стійке зростання, що відображає зростаючий інтерес інвесторів до інноваційних технологій у фінансовому секторі. Представлена динаміка на рисунку 2.2 відображає основні тенденції залучення капіталу в цій галузі, графік підкреслює ключові моменти зростання та спадів, що стали результатом як технологічних проривів, так і змін у регуляторних середовищах різних регіонів.

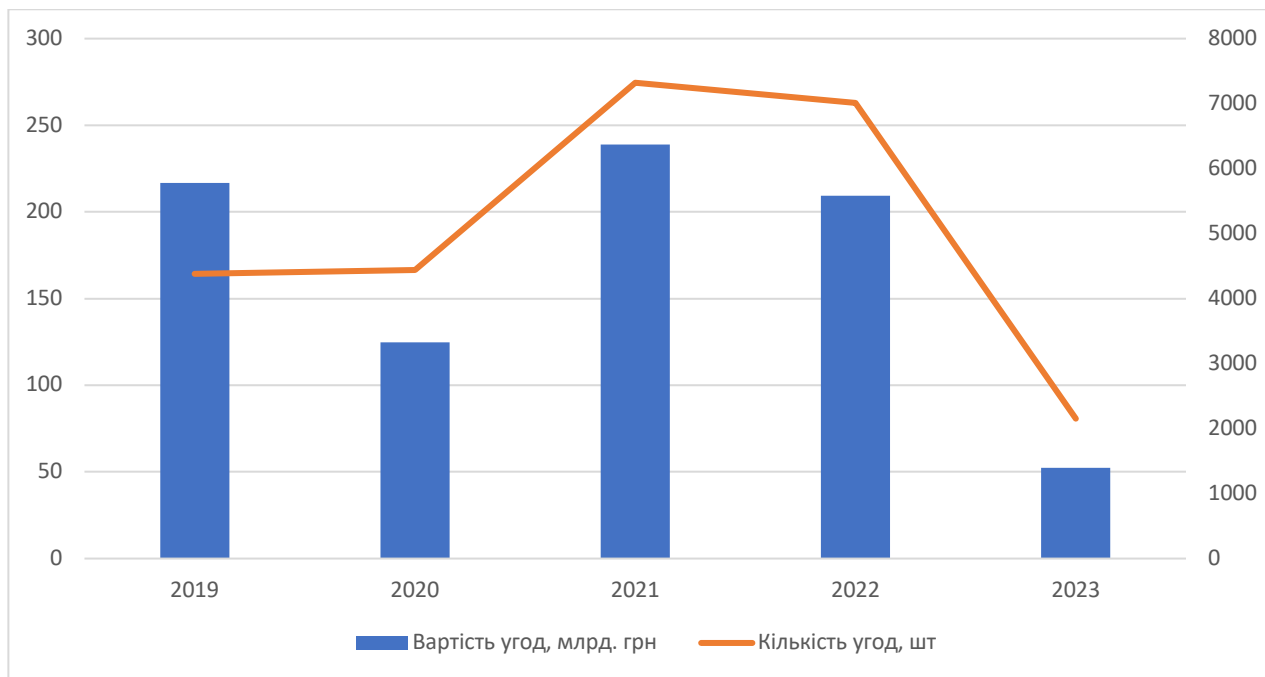

Рис. 2.2 Динаміка глобальної інвестиційної діяльності фінтех за 2019 – 2023 рр. [22]

Динаміка глобальної інвестиційної діяльності у сфері фінтех за період 2019–2023 років демонструє змінну тенденцію як за кількістю угод, так і за їхньою вартістю. У 2019 році було укладено 4379 угод на загальну суму 216,8 млрд грн, що свідчило про активний розвиток ринку фінтех. У 2020 році спостерігається певне зниження вартості угод до 124,9 млрд грн, хоча кількість угод зросла до 4437, що вказує на зростання інтересу до менших за обсягом інвестиційних проектів. 2021 рік став піковим для інвестиційної діяльності з показником 238,9 млрд грн та 7321 угодою, що відображає значний інтерес інвесторів до фінтех-інновацій. У 2022 році спостерігався незначний спад як у вартості угод (209,4 млрд грн), так і в кількості (7006 угод), ймовірно, через глобальну економічну нестабільність. Проте найсуттєвіший спад відбувся у 2023 році, коли вартість угод різко знизилася до 52,4 млрд грн, а кількість – до 2153 угод, що було пов’язано з геополітичними та економічними викликами.

Попри коливання на ринку та суттєве зменшення інвестицій у регіоні ЕМЕА (Європа, Близький Схід та Африка) та в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, країни Америки змогли продемонструвати значний ріст у фінансуванні фінтех-сектору. Протягом першого півріччя 2023 року фінансування у цьому секторі зросло з 28,9 мільярдів доларів США у другій половині 2022 року до 36 мільярдів доларів. Даний період був відзначений суттєвим зростанням інвестицій у певні сфери фінансових технологій. Компанії, які спеціалізуються на логістичних рішеннях та управлінні ланцюгами постачання, залучили значно більше інвестицій у першій половині 2023 року, ніж за весь попередній рік, зібравши 8,2 мільярда доларів США. Також помітне зростання спостерігалось у фінансуванні компаній, орієнтованих на ESG (екологічні, соціальні та управлінські аспекти), що залучили 1,7 мільярда доларів, перевершивши показники всього 2022 року. Водночас інвестори у фінтех-секторі стали більш обачними та вибірковими у своїх рішеннях.

У 2023 році фінтех-стартапи стикнулися з серйозними труднощами, що призвело до значного скорочення річного фінансування. Загалом, венчурний ринок зазнав значного падіння, і фінтех-компанії відчували це ще гостріше, ніж

інші сектори. Глобальне фінансування фінансових технологій знизилося на 50% порівняно з минулим роком і досягло лише 39,2 мільярда доларів США у 2023 році. Обсяг угод також суттєво скоротився, знизившись на 38% до 3801 угоди — це найнижчий рівень з 2017 року. Четвертий квартал 2023 року став періодом із найменшою кількістю фінансових угод за останні сім років.

На тлі цих глобальних змін Сполучені Штати посилили свої позиції на фінансовому ринку, уклавши 41% угод у сфері фінансових технологій у 2023 році - це найвища частка для США з 2016 року. Тим часом, частка угод в Азіатському регіоні впала до найнижчого рівня за останні роки — лише 20%. Інвестори, зокрема у США, змістили свою увагу на компанії на ранніх стадіях розвитку. Частка таких угод у США досягла найвищого показника за останнє десятиріччя. Злиття та поглинання також продемонстрували певне зростання: у 2023 році було укладено 612 угод, що виражено вищим показником, ніж у будь-який рік до 2021 року. У четвертому кварталі 2023 року кількість угод злиття та поглинання незначно зросла до 149. В Європі відбулося 34% злиттів та поглинань, більше, ніж у будь-якому іншому регіоні світу. Однак три найбільші угоди злиття та поглинання у четвертому кварталі припали на США.

У 2023 році було створено вісім нових фінтех - «єдинорогів» — це найвищий показник за останні шість кварталів, хоча все ще значно нижчий за середньоквартальний показник 2021 року. Цікаво, що половина нових єдинорогів походить із Азії, причому три з них базуються в країнах Перської затоки - це був перший випадок з 2019 року, коли в Азії з'явилося більше фінтех-єдинорогів, ніж у США за певний квартал.

Особливо варто звернути увагу на інвестиції в банківські стартапи, які у 2023 році суттєво скоротилися — на 72% порівняно з попереднім роком - це було найбільше зниження серед усіх секторів фінансових технологій. Платіжні стартапи, навпаки, продемонстрували найбільш стійке фінансування, скоротившись лише на 30% порівняно з минулим роком, завдяки масштабним інвестиційним раундам для таких компаній, як Stripe (6,5 мільярда доларів) і Metropolis (1 мільярд доларів).

Таким чином, 2023 рік став періодом значного скорочення інвестицій у фінансові технології, проте деякі сектори, зокрема платіжні стартапи, продовжують утримувати провідні позиції у фінансуванні.

Динаміка фінансування фінтеху у світі демонструє суттєві коливання протягом останніх років. Різкі зміни в обсягах інвестицій відображають як загальні економічні умови, так і специфічні тренди у фінансових технологіях. (рис. 2.3)

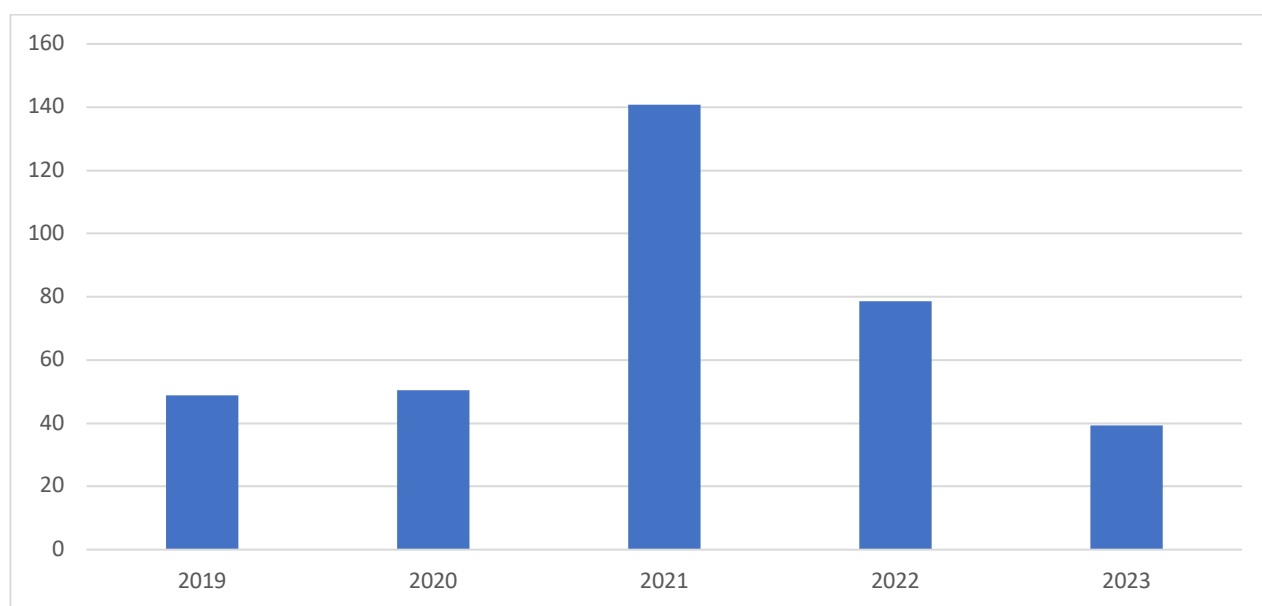

Рис. 2.3 Динаміка фінансування фінтеху у світі, млрд. дол. США [22]

Динаміка фінансування фінтеху у світі за період 2019-2023 років свідчить про значну волатильність у сфері фінансових технологій. У 2019 році обсяг фінансування становив 48,9 млрд доларів, а вже у 2020 році спостерігалось незначне збільшення до 50,4 млрд доларів. Однак 2021 рік став рекордним, коли обсяг інвестицій зріс до вражаючих 140,8 млрд доларів, що можна пояснити підвищеним інтересом до фінансових технологій та активністю венчурних інвесторів після пандемічного спаду. [23] Проте вже у 2022 році фінансування знизилось до 78,6 млрд доларів, а в 2023 році скоротилось майже вдвічі, досягнувши лише 39,2 млрд доларів. Така динаміка відображає зниження активності на ринку фінтеху та зростаючу вибірковість інвесторів на фоні економічної нестабільності та змін у глобальних ринкових умовах.

В Україні фінансові технології стали активно розвиватися, особливо в останні роки. Цьому сприяє низка позитивних чинників. Перш за все, варто відзначити стрімке зростання рівня проникнення Інтернету та мобільних технологій серед населення. Значна частина українців отримує доступ до мережі Інтернет, а також користується мобільними пристроями, що значно спрощує можливість доступу до фінансових послуг через цифрові платформи. Така зміна створює сприятливе середовище для розвитку фінтех-компаній, які пропонують зручні, доступні та швидкі способи управління фінансами [16].

Варто підкреслити, що правова база, яка регулює фінансові технології, зазнала значних змін у напрямку розвитку. Визнання урядом України та фінансовими регуляторами потенціалу фінансових технологій для стимулювання економічного зростання та покращення доступу до фінансових послуг для різних категорій населення є ключовим драйвером розвитку галузі. Наприклад, у 2020 році Національний банк України ухвалив «Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року» [19], яка передбачає створення сприятливих умов для фінансових інновацій і формування екосистеми, що сприятиме розвитку нових фінансових послуг та їх поширенню на національному рівні.

Згодом, 30 червня 2021 року Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про платіжні послуги» [20], який став основою для впровадження в Україні відкритого банкінгу (Open Banking) - це нововведення дозволило зробити фінансові послуги більш прозорими та доступними, надаючи споживачам можливість ефективніше управляти своїми фінансовими активами.

У лютому 2022 року було ухвалено Закон України «Про віртуальні активи» [21], який створює правові підстави для запуску ринку віртуальних активів. Цей документ відкриває нові можливості для іноземних та вітчизняних криптовалютних компаній, забезпечуючи їм правову основу для діяльності на українському ринку. Водночас, українські громадяни отримають можливість безпечно та легально брати участь у глобальному ринку віртуальних активів, але слід зазначити що цей документ так і не набрав чинності, через відсутність

затвердження відповідних змін у податковому законодавстві та створення Державного реєстру постачальників послуг, пов'язаних з віртуальними активами.

Рисунок 2.4 демонструє порівняння фінансування різних секторів фінансових технологій у 2023 році з попереднім 2022 роком, він відображає, як фінансові ресурси розподілилися між основними галузями фінтеху в умовах глобальних економічних змін, що дозволяє зрозуміти, які сектори зберегли свою привабливість для інвесторів, а які зазнали значних змін у рівні фінансування.

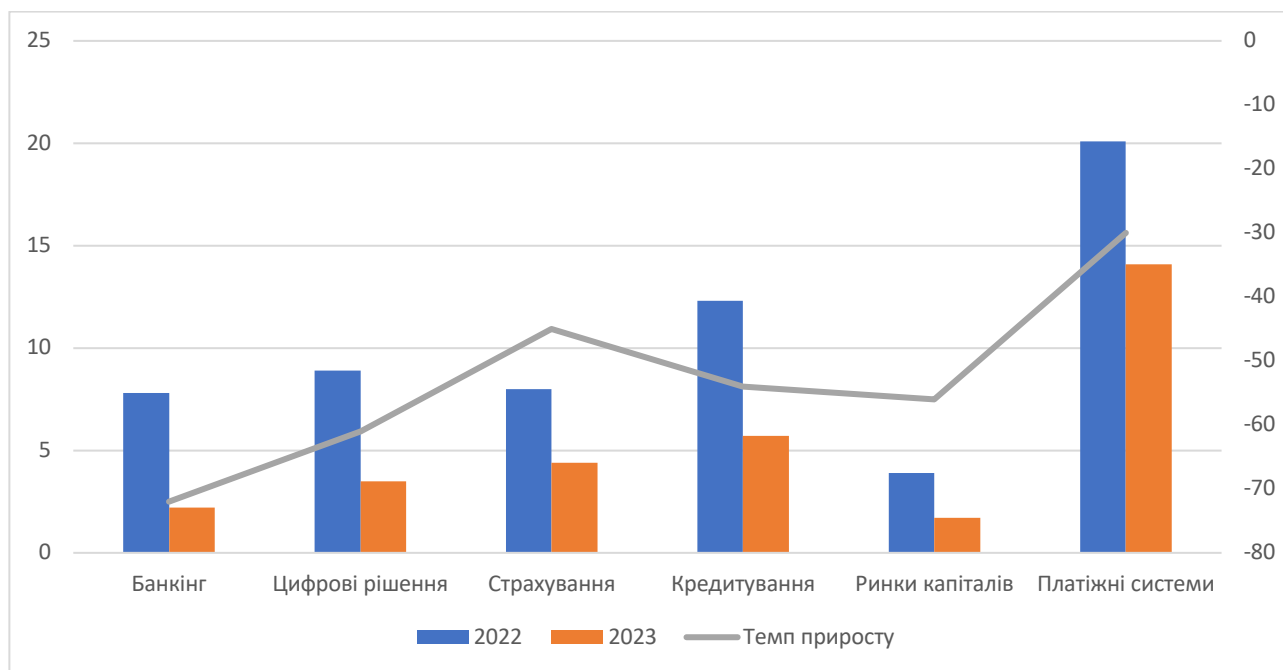

Рис. 2.4 Фінансування галузей фінтех в Україні за 2022 – 2023 рр., % [24]

В результаті порівняння фінансування галузей фінансових технологій в Україні за 2022 та 2023 роки спостерігається значне зменшення обсягів інвестицій у більшості секторів. Банкінг зазнав найзначнішого скорочення фінансування, яке зменшилося на 72%, з 7,8 млрд грн у 2022 році до лише 2,2 млрд грн у 2023 році. Таке падіння вказувало про зменшення інтересу інвесторів до банківських технологій.

Цифрові рішення також пережили значне скорочення фінансування на 61%, з 8,9 млрд грн у 2022 році до 3,5 млрд грн у 2023 році - це зменшення було викликане як зниженням попиту на нові цифрові технології, так і перенаправленням інвестицій у інші, більш перспективні напрямки. Страховання

відзначило зниження фінансування на 45%, з 8 млрд грн у 2022 році до 4,4 млрд грн у 2023 році. Дане падіння вказує на зменшення інвестицій в страхові технології, що стало результатом зниження довіри до інновацій в цій сфері.

Кредитування також зазнало значного зниження, зменшившись на 54%, з 12,3 млрд грн у 2022 році до 5,7 млрд грн у 2023 році. Зниження фінансування в цьому секторі вказувало про зменшення попиту на кредитні послуги та про загальні економічні умови, які вплинули на доступність кредитів. Ринки капіталів показали зниження фінансування на 56%, з 3,9 млрд грн у 2022 році до 1,7 млрд грн у 2023 році - це зменшення вказало на уповільнення активності на ринках капіталів та на зміну інвестиційних стратегій.

На противагу цьому, платіжні системи залишилися найбільш стабільним сектором фінансування, хоча й тут зафіксовано зниження на 30%, з 20,1 млрд грн у 2022 році до 14,1 млрд грн у 2023 році - це скорочення менше вражаюче в порівнянні з іншими секторами.

Далі, на рисунку 2.5 проілюстровано позицію України в Глобальному інноваційному індексі в різні роки. Цей індекс оцінює рівень інноваційного розвитку країн на основі ряду критеріїв, в тому числі інфраструктуру, якість досліджень, інвестиції в інновації та їх вплив на економіку.

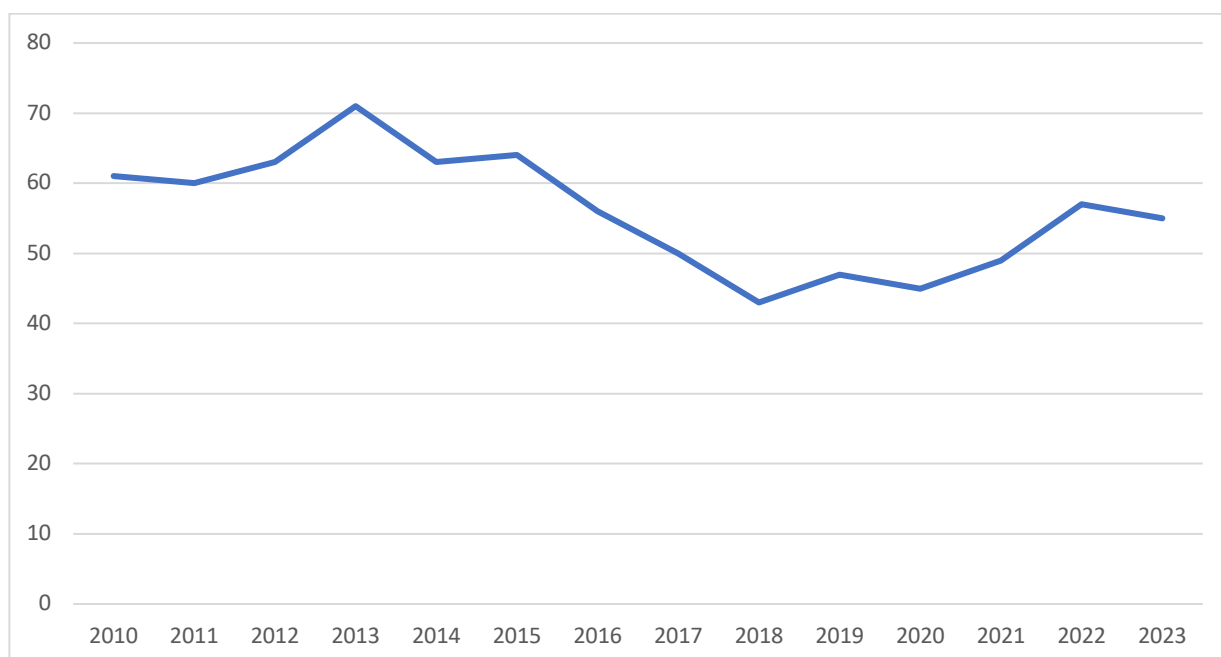

Рис. 2.5 Динаміка Глобального інноваційного індексу з позиції України за 2010 – 2023 рр. (подано дані стосовно балів зі 100 можливих) [24]

Динаміка Глобального інноваційного індексу з позиції України за 2010 – 2023 роки демонструє зміни в оцінці інноваційного потенціалу країни на глобальному рівні. Протягом цього періоду показники індексу коливалися, що відображає різні етапи розвитку інноваційної сфери в Україні.

У 2010 році Україна отримала 61 бал, що ставило її на середній рівень серед країн світу. Однак, у наступні роки спостерігалися значні коливання в оцінках, з максимальним показником у 71 бал у 2013 році, що свідчить про певний прогрес у розвитку інновацій. Після цього, з 2014 по 2016 рік, індекс зазнав зниження, досягнувши найнижчого рівня в 56 балів у 2016 році, що стало наслідком економічних і політичних нестабільностей, а також проблем в управлінні інноваційними проектами.

Від 2017 року до 2019 року спостерігалось поступове поліпшення, з підвищенням індексу до 47 балів у 2019 році - це вказує на певне відновлення та позитивні зміни в інноваційній політиці та інвестиціях у нові технології. Проте, 2020 рік приніс нове зниження до 45 балів, що було викликане впливом глобальної пандемії COVID-19 на інноваційні процеси та економічну ситуацію в країні.

З 2021 по 2022 рік індекс демонструє підвищення до 57 балів, що свідчить про позитивні зміни в інноваційній сфері України, насамперед завдяки урядовим ініціативам та міжнародним інвестиціям. Проте, у 2023 році спостерігається незначне зниження до 55 балів, що вказало на тимчасові труднощі та необхідність подальших зусиль для стабільного розвитку інноваційної інфраструктури.

Останні роки свідчать про значне розширення інвестиційних можливостей у фінансових технологіях в Україні. Сьогодні в секторі функціонує понад 100 компаній. Більшість з них зосереджені на переказах коштів (38 компаній), технологіях та інфраструктурі (36 компаній), а також мобільних гаманцях (22 компанії). Більшість цих підприємств розташовані в Києві (понад 80%), а також у містах Дніпро, Одеса, Харків, Львів і Рівне [24].

В останнє десятиліття українська інформаційно-технологічна галузь демонструє вражаюче зростання і стала важливим центром залучення інвестицій та розвитку фінансових технологій. У 2018 році частка ІТ-сектору у валовому внутрішньому продукті досягла 4%, а українська галузь аутсорсингу та розробки програмного забезпечення займає провідні позиції в Центральній і Східній Європі. Покращення економічних умов та фінансові стимули сприяють залученню як місцевих, так і міжнародних інвесторів для подальших вкладень в українські ІТ-компанії [25].

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у фінансовому секторі є ключовим фактором для вдосконалення бізнес-процесів, проте він також приносить нові загрози та ризики, що розширює коло учасників ринку. Інновації у фінансовому секторі часто є критично важливими для прогресу суспільства, адже вони охоплюють потреби, які раніше залишалися поза межами фінансових послуг [26].

Доводиться відзначити, що попри всі виклики, ринок фінансових технологій в Україні продовжує розвиватися, що зокрема підтверджується ухваленням нових законів, та зміни до Податкового кодексу України, що легалізують електронні гроші та прирівнюють електронні гаманці до банківських рахунків [27].

Значущі ініціативи від державних органів, таких як Національний банк України та Міністерство цифрової трансформації, також внесли вагомий внесок у розвиток фінтех-сектора. Третій рік поспіль технологічна інфраструктура є лідером серед українських стартапів, з часткою 24% у 2023 році, що показує тенденцію до росту.

На другому місці за популярністю розташовані платіжні сервіси і перекази, з часткою 14%, що зменшилося через вплив війни. Споживче кредитування залишається стабільним на рівні 12%, але з обмеженим попитом. Значний зріст спостерігається у регуляторних технологіях, де частка компаній зросла з 1% у 2021 році до 7% у 2023 році.

На рисунку 2.6 нижче, представлено структуру фінансування фінтех-компаній в Україні за 2023 рік. Даний рисунок ілюструє розподіл джерел фінансування, показуючи, які саме канали використовуються для підтримки та розвитку фінансових технологій в Україні, а визначені категорії відображають основні типи інвестицій, що допомагають фінансовим технологічним стартапам функціонувати та розвиватися в умовах сучасного ринку.

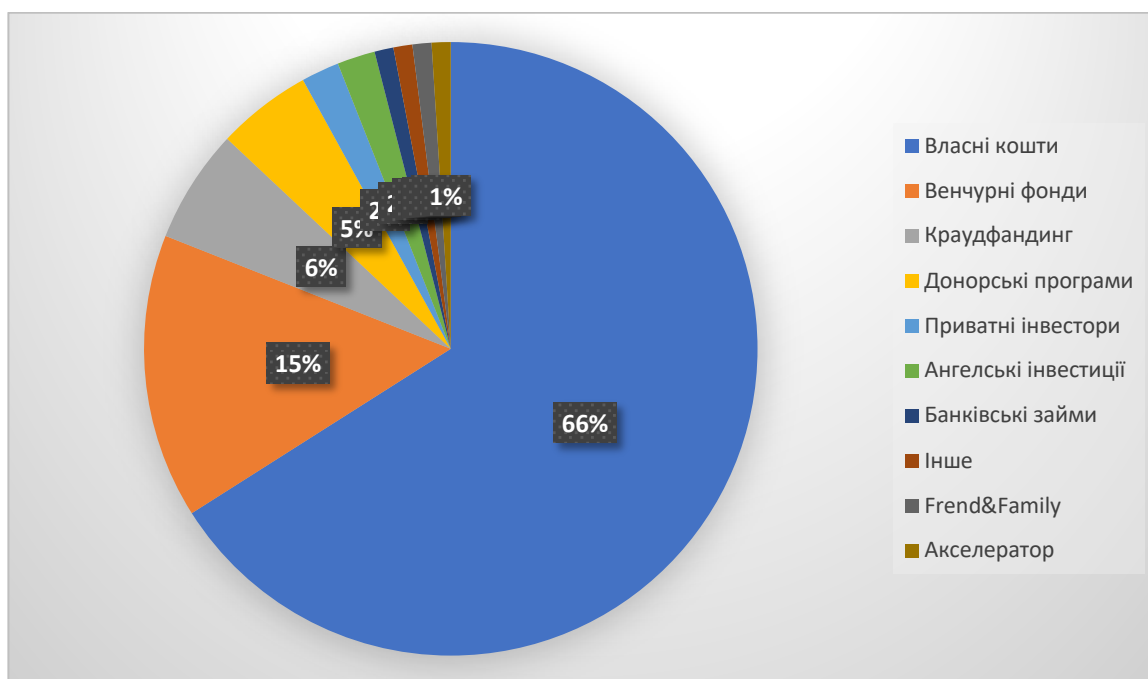

Рис. 2.6 Структура фінансування фінтех-компаній в Україні, 2023 р. [28]

Фінансування фінтех-компаній у більшості випадків здійснюється за рахунок власних коштів (66% опитаних), тоді як інвестиції від приватних інвесторів зменшились до 15%. Інвестиції від ангельських інвесторів залишаються стабільними (2%), а венчурні фонди повернулися до рівня 2020 року. Інвестиції від Friends&Family зросли з 1% у 2021 році до 2% у 2023 році [28].

Станом на 2024 р. фінансові технології в Україні активно розвиваються та пропонують широкий спектр рішень, що охоплюють різноманітні продукти й послуги. Основні напрямки функціонування фінансових технологій в Україні включають різні види платежів, кредитування, інвестування, управління фінансами та захист даних. Кожен із цих сегментів має свої специфічні

особливості та інноваційні рішення, що задовольняють потреби як фізичних осіб, так і підприємств. (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Основні напрямки функціонування фінтеху в Україні

Напрямок	Опис	Приклади
Платежі	Платіжні рішення включають електронні платежі, мобільні гаманці та безконтактні розрахунки.	Перекази з картки на картку, оплата товарів онлайн, мобільні платежі через смартфони або NFC-пристрої.
Кредитування	Надає можливість отримати кредити через інтернет або використовувати P2P-платформи.	Онлайн-кредити, P2P-кредитування, факторинг.
Інвестування	Інструменти для інвестицій в акції, облігації, криптовалюти тощо, включаючи робо-консультантів.	Інвестиційні платформи, криптовалютні біржі, краудфандингові платформи.
Фінансовий менеджмент	Інструменти для управління особистими та корпоративними фінансами, бюджетування та податкового планування.	Онлайн-бухгалтерія, податкове планування, інвестиційне управління.
Захист даних	Рішення для забезпечення безпеки фінансових транзакцій і дотримання норм захисту персональних даних.	Блокчейн, кібербезпека, дотримання стандартів захисту особистих даних, таких як GDPR.

Джерело: [29]

2.2 Аналіз функціонування платформ спільного інвестування на вітчизняному фінансовому ринку

Платформи спільного інвестування, або краудфандингові платформи, стали важливим компонентом сучасного фінансового ринку, вони надають можливість інвесторам і підприємцям взаємодіяти безпосередньо, обминаючи традиційні фінансові посередники. Такі платформи дозволяють залучати фінансові ресурси від великої кількості інвесторів для реалізації проектів і стартапів, що значно розширює доступ до капіталу для нових ідей та інновацій. Попит і технологічні можливості привели до появи перспективного методу

фінансування та матеріальної підтримки різноманітних проєктів, відомого як краудфандинг.

Краудфандинг на основі пожертвувань представляє собою форму онлайн-зібрання коштів, яка дозволяє особам, групам або організаціям отримувати внески від великої кількості людей для певної мети чи проєкту. Завдяки краудфандингу на основі пожертвувань люди мають можливість вносити свій внесок у вирішення значущих соціальних проблем, таких як охорона навколишнього середовища, права людини, освіта та охорона здоров'я.

Краудфандинг на основі винагород виступає значущим інструментом для підприємців і малих бізнесів, оскільки дозволяє залучати фінансові ресурси без втрати частки власності в компанії [36]. Даний тип краудфандингу також слугує для тестування бізнес-ідеї, оцінки споживчого інтересу та формування спільноти навколо продукту або послуги.

Краудфандинг на основі винагород виступає ефективним способом фінансування нових проєктів та бізнесів (див. рис. 1). Він дозволяє зібрати кошти без втрати акціонерного капіталу і створює умови для привернення уваги до проєкту до його офіційного запуску. Окрім цього, краудфандинг на основі винагород слугує потужним маркетинговим інструментом, забезпечуючи зворотний зв'язок від потенційних клієнтів. (рис. 2.7)

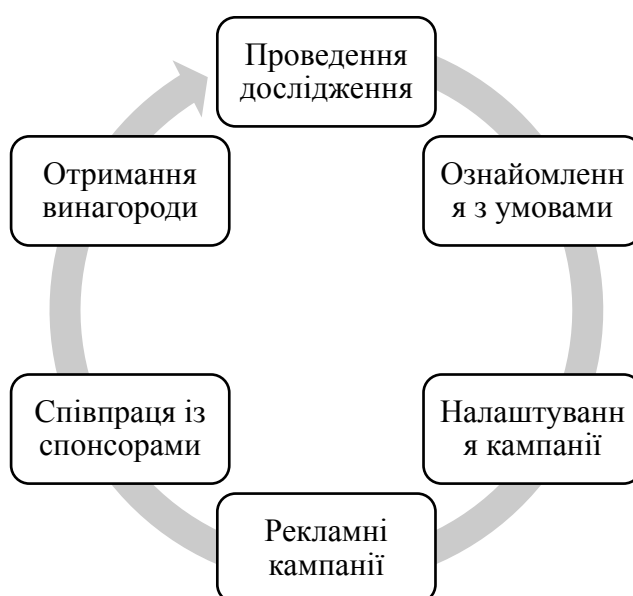

Рис. 2.7 Використання краудфандингових платформ на основі винагород [37]

Згідно з даними, представленими у звіті *mordorintelligence* [30], прогнозується, що обсяг ринку краудфандингу досягне 1,5 мільярда доларів США у 2024 році і збільшиться до 3,11 мільярда доларів США до 2029 року, з середньорічним темпом зростання 15,7 % протягом цього періоду (2024-2029 роки). Краудфандинг передбачає збір незначних сум грошей від великої кількості людей, відомих як натовп. Існують спеціалізовані платформи краудфандингу, що підтримують стартап-екосистему. Наприклад, у серпні цього року голландська інвестиційна краудфандингова компанія *Symbid* була придбана *SeedBlink*, платформою спільного інвестування для компаній з розробки програмного забезпечення, розташованою у Бухаресті - це придбання дозволить *SeedBlink* розширити свою діяльність у Західній Європі та укріпити свою інфраструктуру для інвестування в акції європейських цифрових стартапів на всіх етапах.

Згідно з даними *Agora Project* [30], спеціалізованого порталу для краудфандингових ініціатив, до кінця травня 2023 року стартапи на краудфандингових платформах залучили понад 215 мільйонів доларів США, порівняно з близько 200 мільйонами доларів США у попередньому році. У минулому році краудфандингові кампанії загалом зібрали 502 мільйони доларів США.

У грудні минулого року (2022 р.) лондонська компанія *Mind Stone*, що спеціалізується на освітніх технологіях, зібрала 1,7 мільйона доларів США в рамках краудфандингової кампанії, перевищивши свою фінансову мету і ставши однією з найбільших фірм у галузі на платформі *Seedrs*. У травні того ж року *Zaiser Motors*, технологічний новатор у сфері електричних мотоциклів, розпочала офіційну кампанію на *Wefunder* для підтримки розробки та виробництва свого електричного мотоцикла.

Протягом 2023 року обсяг ринку краудлендингу збільшився вдвічі, перевищивши 180 тисяч доларів США. У поточному році цей сектор має потенціал для підтримки високих темпів зростання. Проте головним двигуном цього підйому стали маркетингові зусилля компаній. (рис. 2.8)

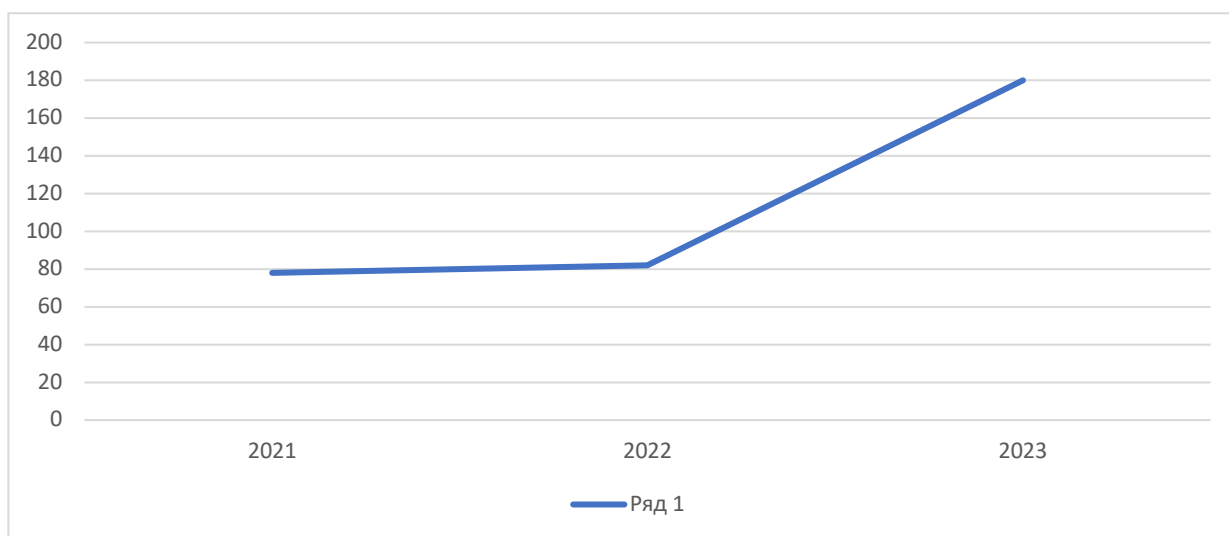

Рис. 2.8 Динаміка ринку краудлендингу за 2021 – 2023 рр. [31]

Протягом 2021-2023 років ринок краудлендингу демонстрував стабільне зростання. У 2021 році обсяг ринку становив 78 тисяч доларів США, у 2022 році цей показник зріс до 82 тисяч доларів, що свідчить про поступове, хоча й незначне підвищення. Проте в 2023 році відбулося стрімке збільшення обсягу ринку, який досяг 180 тисяч доларів США, що вказує на значний ріст інтересу до краудлендингу.

Платформи спільного інвестування (краудфандинг) стрімко набувають популярності на сучасному фінансовому ринку, особливо в період з 2018 по 2023 роки. Завдяки легкості доступу до глобальних інвесторів і мінімізації бар'єрів для входу, спільне інвестування стало важливим інструментом для розвитку малого та середнього бізнесу (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка ринку платформ спільного інвестування в світі

Рік	Обсяг ринку, млрд дол. США	Зростання, %
2018	1.2	-
2019	1.6	33%
2020	2.1	31.25%
2021	2.9	38.10%
2022	3.5	20.69%
2023	4.2	20.00%

Джерело: [38]

З аналізу динаміки ринку платформ спільного інвестування за період 2018-2023 років ми відмітили, що цей сектор демонструє постійне та стійке зростання. Починаючи з обсягу ринку в 1.2 мільярда доларів США у 2018 році, ринок зріс до 4.2 мільярда доларів США у 2023 році, що відображає зростаючу популярність та ефективність краудфандингових платформ як інструменту залучення капіталу.

Вітчизняні платформи спільного інвестування в Україні демонструють стійкий розвиток за період з 2018 по 2023 роки. Завдяки зростаючій обізнаності про спільне інвестування та інтересу з боку інвесторів, вітчизняний ринок краудфандингу почав формувати стійку базу для підтримки стартапів і малого бізнесу. (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

Динаміка вітчизняних платформ спільного інвестування за 2018 – 2023 рр.

Рік	Кількість активних платформ	Залучений капітал, млн дол. США	Зростання капіталу, %
2018	5	10	-
2019	7	15	50%
2020	10	23	53.33%
2021	12	35	52.17%
2022	15	45	28.57%
2023	18	60	33.33%

Джерело: [39]

Вітчизняний ринок платформ спільного інвестування демонструє стабільне зростання як у кількості активних платформ, так і в обсягах залученого капіталу. За п'ять років кількість платформ зросла з 5 у 2018 році до 18 у 2023 році, а обсяг залученого капіталу збільшився з 10 мільйонів доларів США до 60 мільйонів - це свідчить про зростаючий інтерес до спільного інвестування серед українських підприємців та інвесторів, а також про позитивні перспективи розвитку цієї моделі фінансування в Україні.

За період з 2018 по 2023 роки платформи спільного інвестування набули значної популярності як в Україні, так і у світі. У глобальному масштабі такі платформи, як Kickstarter і Indiegogo, залишаються лідерами ринку, забезпечуючи підприємцям доступ до мільйонів інвесторів (табл. 2.4). В Україні,

на фоні швидкого розвитку цифрових технологій, зростає роль вітчизняних платформ на зразок «Спільнокошт» та «Na-Starte», які поступово формують власну екосистему для фінансування інноваційних проектів і стартапів. Незважаючи на економічні труднощі та невизначеність на українському ринку, національні платформи демонструють позитивну динаміку розвитку, підвищуючи довіру інвесторів і підприємців.

Таблиця 2.4

Порівняльна характеристика найбільш популярних платформ спільного інвестування в Україні та світі за 2018-2023 рр.

Платформа	Країна	Основні категорії проектів	Кількість користувачів, млн	Сума залученого капіталу (за період), млрд. дол.	Ставка комісії	Відмінні риси
1	2	3	4	5	6	7
Kickstarter	США	Технології, мистецтво, ігри	20	6	5%	Лідер світового ринку, широка аудиторія
Indiegogo	США	Стартапи, гаджети, медіа	10	2	5%	Гнучкі умови збору коштів
GoFundMe	США	Благодійність, медична допомога	70	0,15	0%	Акцент на благодійні проекти
Seedrs	Велика Британія	Стартапи, технології	1	1.5	6%	Орієнтована на інвестиційні можливості
Спільнокошт	Україна	Соціальні, культурні проекти	0,5	2	10%	Фокус на соціальних ініціативах
Na-Starte	Україна	Креативні індустрії, стартапи	0,2	1	7%	Українська версія світових платформ

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7
Patreon	США	Мистецтво, медіа, креатив	6	2	5-12%	Регулярні платежі за контент
Wefunder	США	Стартапи, інновації	1	1	7.5%	Інвестиційна платформа для стартапів
CrowdRise	США	Благодійність	2	0,5	3%	Спеціалізується на благодійних ініціативах

Джерело: власна розробка автора

Платформи спільного інвестування стають все більш популярним інструментом залучення капіталу у світовому та вітчизняному контексті, вони мають низку переваг, які сприяють розвитку бізнесу, стартапів та інвестиційних проєктів. Однією з головних переваг платформ спільного інвестування вважається те, що вони відкривають доступ до фінансування для широкого кола підприємців, незалежно від їхнього розміру чи статусу.

У США та Європі популярні платформи, такі як Kickstarter та Indiegogo, стали справжнім проривом для багатьох інноваційних стартапів, адже вони надають можливість творцям проєктів презентувати свої ідеї напряму інвесторам або звичайним користувачам, що значно скорочує бар'єри для входу на ринок та дозволяє стартапам отримувати фінансування, яке неможливо було б отримати традиційними методами.

В Україні платформи спільного інвестування також відіграють важливу роль у розвитку малого та середнього бізнесу. Такі платформи, як «Спільнокошт» або «Biggggidea», допомагають локальним підприємцям залучати кошти для соціальних та культурних проєктів - це сприяє розвитку нових ініціатив, які не мали б шансів на існування в умовах традиційного фінансового ринку.

Іншою важливою перевагою виступає глобальний доступ до інвесторів. Платформи спільного інвестування дозволяють підприємцям залучати кошти не тільки на локальному ринку, але й отримувати підтримку від міжнародної

спільноти - це суттєво розширює можливості для розвитку бізнесу та виходу на нові ринки.

На міжнародній арені багато проєктів використовують цей інструмент для залучення не тільки інвесторів, але й лояльних клієнтів. Платформи на кшталт GoFundMe дозволяють проєктам, орієнтованим на соціальні та благодійні ініціативи, отримувати фінансування від великої кількості людей, які вірять у їхню місію.

У світі краудінвестування використовується для фінансування різноманітних проєктів: від стартапів до нерухомості. Платформи на зразок Seedrs у Великобританії дозволяють інвесторам вкладати в акції компаній на ранніх етапах розвитку, що дає можливість отримувати високі прибутки при зростанні компанії.

В Україні платформи надають схожі можливості. Платформи на кшталт «FinStream» дозволяють інвесторам вкладати у невеликі проєкти, що сприяє зростанню локальних стартапів та розвитку підприємницької екосистеми в країні.

Платформи спільного інвестування забезпечують високий рівень прозорості фінансових операцій. Інвестори можуть вільно ознайомлюватися з фінансовими звітами проєктів, стежити за розвитком проєкту та оцінювати ризики та допомагають зміцненню довіри між інвесторами та підприємцями. Міжнародні платформи, такі як Crowdcube, надають інвесторам усі необхідні інструменти для аналізу проєктів, включаючи фінансові показники, прогнози та ризики - це дозволяє приймати більш зважені рішення щодо інвестування та забезпечує більшу захищеність для інвесторів.

Окрім фінансування, платформи спільного інвестування часто надають підприємцям можливість залучати інші важливі ресурси, такі як знання, досвід та контакти. Інвестори, особливо на міжнародних платформах, часто мають великий досвід у сфері бізнесу та надають консультації, допомогу у розвитку проєкту та виведенні його на нові ринки.

Платформи спільного інвестування, хоча й мають низку переваг, з якими вони активно інтегруються у сучасний фінансовий ринок, водночас характеризуються певними недоліками. Дані недоліки можуть суттєво вплинути на прийняття рішень як інвесторами, так і підприємцями. Найбільш вагомим недоліком платформ спільного інвестування виступає високий рівень ризику для інвесторів. Інвестиції через ці платформи здебільшого здійснюються в стартапи або молоді компанії, які не мають стійкої бізнес-моделі або стабільних доходів - це означає, що інвестори можуть втратити вкладені кошти в разі невдачі проекту.

Світовий досвід демонструє чимало прикладів, коли стартапи, які залучили значні інвестиції через платформи, збанкрутували або не змогли досягти очікуваних результатів. За даними деяких досліджень, лише близько 10% стартапів в США виживають та стають успішними, що свідчить про високі ризики для інвесторів. Вітчизняні платформи також не стали виключенням із цього правила. На українських краудфандингових платформах значна частина проектів залишається нездійсненою або не відповідає очікуванням інвесторів. Така тенденція була пов'язана з недостатньою професіоналізацією команд, відсутністю стійкої бізнес-моделі або зовнішніми ринковими факторами.

Міжнародний досвід свідчить про необхідність більш жорсткого регулювання в цій сфері. У США Комісія з цінних паперів та бірж (SEC) запровадила регулювання для краудінвестингових платформ, проте деякі експерти вважають ці заходи недостатніми. В Європі також існують різні підходи до регулювання цього ринку, і багато країн намагаються адаптувати свої законодавства під нові реалії. В Україні регулювання платформ спільного інвестування тільки починає розвиватися, що створює певні ризики для інвесторів і підприємців, але недостатність прозорості, відсутність стандартів щодо фінансової звітності та механізмів захисту інвесторів все ж негативно впливають на довіру до таких платформ.

Ще один вагомий недолік – це невизначеність щодо прибутковості інвестицій. Багато проектів, які залучають фінансування через платформи спільного інвестування, не гарантують повернення інвестицій або отримання

прибутку в задані терміни. Інвестори часто вкладають кошти в інноваційні ідеї, які можуть не виправдати їхніх очікувань.

У світовій практиці можна знайти багато прикладів, коли проекти, які збирали мільйони доларів через платформи на кшталт Kickstarter, не змогли завершити розробку продукту або зробити його комерційно успішним, що призвело до втрати інвестицій та репутаційних ризиків для платформ. На вітчизняних платформах подібні проблеми також виникають. Наприклад, багато проєктів, що зібрали фінансування в Україні, не можуть вийти на ринок у встановлені терміни або зіткнулися з технічними чи організаційними проблемами. Що в підсумковому результаті лиш знижує довіру до платформи як інструменту інвестування.

Хоча платформи спільного інвестування використовують сучасні технології для залучення коштів, вони також можуть стикатися з технологічними обмеженнями, які знижують ефективність їх роботи. Не всі платформи забезпечують високий рівень захисту даних або користуються найновішими інструментами для аналітики та оцінки ризиків. Світові приклади свідчать про те, що технологічна інфраструктура виступає ключовим фактором успіху платформи. Платформи, які використовують блокчейн для забезпечення прозорості фінансових операцій, такі як WeTrust, користуються вищим рівнем довіри. Водночас платформи, які не впроваджують сучасні технології, ризикують втратити конкурентоспроможність і довіру інвесторів. В Україні технологічний розвиток платформ також відстає від світових стандартів. Багато платформ не використовують передові технології для забезпечення безпеки або проведення детального аналізу ризиків, що може негативно впливати на їхню ефективність та рівень довіри з боку користувачів.

Останній недолік стосується психологічного тиску на підприємців, які користуються платформами спільного інвестування. Інвестори, які вкладають гроші у проєкт, часто мають високі очікування щодо його результатів та розвитку. На міжнародних платформах проєкти часто стикаються з тиском від своїх інвесторів, особливо якщо фінансування залучене через велику кількість

дрібних інвесторів. Така ситуація породжує виникнення конфліктів, якщо результати проекту не відповідають очікуванням. В Україні цей аспект також досить важливий, адже підприємці, які залучають кошти через спільні платформи, теж відчувають постійний тиск від інвесторів.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЛАТФОРМ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Платформи спільного інвестування в Україні стикаються з низкою специфічних викликів, які наведено в Додатку А, які ускладнюють їхнє широке впровадження та розвиток. Основні проблеми пов'язані як з інституційними, так і з економічними аспектами, що стосуються як внутрішнього регуляторного середовища, так і поведінкових моделей інвесторів. Відсутність чіткої та стабільної нормативно-правової бази обмежує можливості для розширення інструментів краудфандингу та краудлендингу. Важливим питанням залишається правове регулювання взаємодії інвесторів і платформ, що призводить до браку довіри між сторонами.

Недостатній рівень фінансової грамотності потенційних інвесторів стримує популяризацію інноваційних фінансових інструментів. Багато людей не до кінця розуміють принципи функціонування таких платформ і не готові інвестувати, побоюючись фінансових втрат.

Значний вплив на розвиток цього сегменту має і доступ до іноземного капіталу. Українські платформи спільного інвестування часто не можуть конкурувати з міжнародними аналогами через вищі ризики та нижчу прибутковість. У зв'язку з цим важливо впроваджувати міжнародний досвід у контексті забезпечення прозорості та надійності фінансових інструментів.

У 2018 році відсутність регуляторних рамок для платформ спільного інвестування була помітним бар'єром для їхнього розвитку. Наприклад, платформа «FundedbyMe», яка мала на меті залучення інвесторів для українських стартапів, зіштовхнулася з труднощами через нерегульованість ринку. Ситуація залишалася напруженою і в 2019 році, коли нові платформи, такі як «StartUp Ukraine», спробували виходити на ринок, але також зустріли труднощі через незрозумілість правових вимог. Недовіра з боку інвесторів і обмеження в захисті їхніх інтересів стали явними наслідками цієї проблеми.

У 2020 році пандемія COVID-19 підкреслила недостатній рівень фінансової грамотності серед українського населення, що негативно позначилось на інвестуванні через платформи спільного інвестування. Платформа «Invest Ukraine» змушена була стикатися з обмеженим інтересом потенційних інвесторів, які не розуміли специфіки краудфандингу і його ризиків. Низький рівень обізнаності призвів до повільного розширення бази користувачів і зменшення обсягів інвестицій. У 2021 році ситуація не покращилась, і платформи, такі як «Crowdfunding UA», все ще відчували труднощі через нерозуміння інвесторами принципів краудінвестування.

Економічна нестабільність, що посилилася у 2022 році через воєнний конфлікт, суттєво вплинула на платформи спільного інвестування. Платформи, як «Ukrainian Startups», зіштовхнулися з падінням платоспроможності населення і зниженням рівня життя, що призвело до зниження інтересу до інвестиційних інструментів з високим рівнем ризику. Висока інфляція та економічні труднощі змусили інвесторів бути більш обережними і зменшити свої вкладення в ризикові проекти.

Протягом 2023 року українські платформи, такі як «InvestInUA», мали проблеми з залученням іноземного капіталу. Багато іноземних інвесторів уникали інвестицій в українські платформи через високі ризики та невизначеність прибутковості - це обмежило можливості для розвитку і зменшило обсяг інвестицій, доступних для українських стартапів і компаній.

У 2023 році платформи спільного інвестування в Україні, такі як «CrowdInvest Ukraine», почали стикатись з жорсткою конкуренцією з боку міжнародних гравців. Платформи як «Kickstarter» і «Indiegogo» мають більший досвід, ресурси і довіру з боку глобальних інвесторів - це призвело до перетікання капіталу за кордон і гальмування розвитку вітчизняних платформ, які не можуть ефективно конкурувати на міжнародному рівні.

Попри ряд викликів, що стоять перед платформами спільного інвестування в Україні, перспективи їхнього розвитку залишаються позитивними завдяки ряду важливих факторів і тенденцій, які допоможуть сприяти подальшому зростанню

та розширенню цього сегмента фінансового ринку. Українські платформи мають потенціал стати важливим елементом економічної екосистеми, сприяючи розвитку стартапів і інноваційних проектів.

Важливим фактором стане поступове покращення нормативної бази для краудфандингових платформ. Хоча на даний момент правове регулювання спільного інвестування в Україні залишається недостатньо розвиненим, очікується, що в майбутньому урядовці активізують роботу над створенням більш чітких і прозорих правил. Запровадження нових регуляторних ініціатив, які будуть враховувати специфіку краудфандингу, має значно підвищити довіру інвесторів і створити більш сприятливе середовище для функціонування платформ. Законодавчі зміни також можуть допомогти в захисті інтересів учасників і забезпечити більш ефективний контроль за фінансовими операціями.

Попри економічну нестабільність, український ринок краудфандингу зможе знайти нові можливості для зростання завдяки інноваційним і соціально орієнтованим проектам. Стартапи і компанії, що пропонують рішення для актуальних соціальних проблем, таких як екологічні ініціативи або технології для покращення якості життя, мають залучити значну кількість інвесторів, навіть у кризових умовах.

Українські платформи спільного інвестування мають скористатися можливістю для розширення на міжнародний ринок. Хоча конкуренція з глобальними платформами є значною, стратегічне партнерство з міжнародними інвесторами або платформами допоможе в залученні додаткових ресурсів і знань, а вихід на міжнародний ринок забезпечить доступ до нових джерел капіталу і сприятиме зростанню інвестицій в українські стартапи та проекти.

Покращення кібербезпеки і технологічних стандартів платформи стане вирішальним фактором для їхнього успіху. Інвестиції в розробку і впровадження новітніх систем захисту допоможуть зменшити ризики шахрайства і підвищать довіру з боку користувачів, що в свою чергу, сприятиме збільшенню обсягів інвестицій і розширенню ринку.

Рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових технологій та платформ спільного інвестування представлені як комплексна фінансова стратегія, що охоплює кілька ключових аспектів. Дана стратегія спрямована на оптимізацію функціонування платформ, підвищення їхньої привабливості для інвесторів і забезпечення більш ефективного залучення капіталу для стартапів і проектів. Вона включає в себе вдосконалення технологічної інфраструктури, покращення регуляторної бази, підвищення фінансової грамотності, забезпечення кібербезпеки, розвиток інноваційних рішень і стратегічне партнерство.

Важливо зосередитися на інтеграції нових фінансових технологій з існуючими системами компанії. Інтеграція повинна охоплювати всебічний аналіз функціональних можливостей платформ і їх сумісність з іншими корпоративними системами, що дозволить зменшити технологічні бар'єри та забезпечити безперебійний обмін даними. Важливим аспектом успішної інтеграції буде створення чіткого плану дій, який включає етапи тестування та оптимізації систем. Такий підхід дозволить уникнути потенційних технічних проблем і забезпечити ефективну взаємодію між системами для досягнення максимальної продуктивності компанії в довгостроковій перспективі. (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Розрахунки інтеграції фінансових технологій на вітчизняному підприємстві на перші 3 роки

Показник/Етап	1 рік, грн	2 рік, грн	3 рік, грн
Підготовчий аудит та аналіз сумісності	80000	-	-
Розробка інтеграційного рішення	320000	-	-
Тестування (10% від загального бюджету)	40000	15000	10000
Впровадження інтеграції	90000	30000	20000
Оптимізація процесів	40000	20000	10000
Моніторинг та підтримка системи	100000	120000	130000
Загальні витрати на рік	670000	185000	170000

Джерело: власна розробка автора

На основі запропонованого плану інтеграції фінансових технологій на вітчизняному підприємстві на перші 3 роки., основна частина коштів буде спрямована на впровадження сучасної платформи спільного інвестування, яка

дозволить автоматизувати процеси управління інвестиціями, збільшити прозорість операцій і підвищити ефективність обробки фінансових даних. У 1 році загальні витрати складуть 670000 грн, які включають підготовчий аудит та аналіз сумісності платформи з існуючими системами компанії (80000 грн). На цьому етапі буде здійснено оцінку можливостей платформи та її адаптацію до потреб підприємства

Далі, у цьому ж році, планується розробка інтеграційного рішення (320000 грн), яке дозволить повноцінно інтегрувати нову платформу спільного інвестування з бухгалтерськими та управлінськими системами компанії. Тестування системи, що триватиме протягом трьох років, передбачає поступове зниження витрат на перевірку сумісності та функціонування, від 40000 грн у 1 рік до 10000 грн на 3 рік.

На 2 і 3 роки, акцент буде зроблений на оптимізації процесів (20000 грн та 10000 грн відповідно) та на постійній підтримці системи (130000 грн у 2027 році) - це дозволить не тільки забезпечити безперебійну роботу платформи, але й вдосконалити її функціонал, відповідно до нових вимог ринку та потреб компанії.

Слід також зосередити увагу на підвищенні прозорості функціоналу платформ спільного інвестування, що стане важливим кроком для вітчизняного підприємства в контексті впровадження фінансових технологій. Забезпечення доступу до детальних інструкцій та технічної документації допоможе співробітникам краще зрозуміти можливості систем, а також швидше адаптуватися до нових умов роботи. Для цього необхідно не лише надати матеріали, але й організувати регулярні навчальні тренінги для персоналу, що значно скоротить кількість помилок та підвищить ефективність використання платформ. Ретельно сплановані семінари дозволять зменшити опір змінам і прискорять інтеграцію фінансових інструментів, які сприятимуть розвитку компанії. (табл. 3.2)

Розрахунок вартості та функціональних можливостей платформ спільного інвестування для вітчизняного підприємства на перші 3 роки

Назва платформи	Рік впровадження	Вартість ліцензії, грн/рік	Опис функціоналу	Підтримка/оновлення, грн/рік
1	2	3	4	5
InvestCloud	1	150000	Хмарна платформа для управління інвестиційними портфелями, аналітики та автоматизації фінансових процесів	20000
FundApps	1	120000	Платформа для автоматизації регуляторних вимог, що полегшує управління ризиками та забезпечує відповідність нормативним актам	15000
BlackRock Aladdin	2	250000	Інструмент для моніторингу ризиків та управління активами, інтегрується з управлінськими системами підприємства	25000
eFront	2	200000	Платформа для аналізу приватного капіталу та управління інвестиціями, включає комплексну аналітику та прогнозування	18000
DealCloud	3	180000	Платформа для управління угодами та взаємодії з клієнтами, що сприяє оптимізації процесів угод у реальному часі	15000

Джерело: власна розробка автора

План впровадження фінансових технологій для вітчизняного підприємства на перші 3 роки охоплюватиме використання п'яти ключових платформ, які забезпечать комплексне управління інвестиціями, аналітику, регуляторні перевірки та підтримку управлінських рішень. Найбільші витрати плануються на платформу BlackRock Aladdin, яка коштуватиме 250000 грн на рік, проте надасть

компанії розширені можливості для моніторингу ризиків та управління активами.

Значні інвестиції будуть спрямовані на навчання персоналу — загальна вартість тренінгів для кожної платформи варіюватиметься від 30000 до 60000 грн на рік (табл. 3.3). Дане навчання досить важливе для швидкої адаптації працівників до нових умов роботи, а також для зниження ризику помилок, пов'язаних з недостатнім розумінням функціоналу платформ.

Таблиця 3.3

План навчання персоналу для впровадження платформ спільного інвестування для вітчизняного підприємства на перші 3 роки

Назва платформи	Тип навчання	Тривалість навчання	Вартість, грн	Опис навчання
1	2	3	4	5
InvestCloud	Навчальні семінари з управління інвестиційними портфелями	3 дні	50000	Практичні заняття з використання системи для управління інвестиціями та аналітики, в тому числі реальні приклади та кейс-стаді.
FundApps	Тренінг з автоматизації регуляторних вимог управління ризиками	2 дні	30000	Інтерактивне навчання щодо застосування функціоналу для дотримання нормативних актів та мінімізації ризиків в інвестиційній діяльності.
BlackRock Aladdin	Інтенсивний курс з управління активами та моніторингу ризиків	4 дні	60000	Повний курс для керівників і аналітиків щодо управління активами, моделювання ризиків, сценарного аналізу та інтеграції з іншими системами.
eFront	Тренінг з аналізу приватного капіталу та прогнозування	3 дні	40000	Комплексний курс з прогнозування інвестиційної діяльності та управління приватним капіталом, включаючи аналіз фінансових показників.
DealCloud	Семінар з оптимізації угод та взаємодії з клієнтами	2 дні	35000	Тренінг з управління угодами в реальному часі, поліпшення взаємодії з клієнтами та використання інструментів для відстеження угод.

Джерело: власна розробка автора

Загальним планом навчання персоналу передбачено інтерактивні семінари, тренінги та інтенсивні курси, спрямовані на забезпечення глибокого розуміння нових платформ.

Необхідно також вдосконалити систему технічної підтримки для забезпечення оперативного вирішення виникаючих проблем. Розрахунок вартості технічної підтримки платформ для вітчизняного підприємства на перші 3 роки наведено в Додатку Б.

Для забезпечення якісного зворотного зв'язку та отримання максимально ефективної інформації для вдосконалення платформ спільного інвестування на вітчизняному підприємстві, пропонуємо розробити та впровадити кілька рівнів оцінки з використанням передових технологій та інструментів. Для цього будуть використовуватися спеціалізовані аналітичні системи, платформи для проведення опитувань, а також аналітичні програми для обробки даних. (табл. 3.4)

Таблиця 3.4

Розрахунок вартості впровадження аналітичних систем зворотного зв'язку для платформ на вітчизняному підприємстві на перші 3 роки

Назва аналітичної платформи	Вартість впровадження (1 рік, грн)	Щорічна підтримка та оновлення (2 рік, грн)	Операційні витрати (3 рік, грн)	Опис функціоналу
1	2	3	4	5
Qualtrics	150000	60000	70000	Платформа для комплексного проведення опитувань та аналізу задоволеності користувачів. Забезпечує збір та аналіз великих обсягів даних.
SurveyMonkey Enterprise	120000	45000	50000	Веб-платформа для розробки та проведення опитувань, збору пропозицій та аналізу відгуків.

Typeform	100000	40000	45000	Платформа для створення інтерактивних анкет та збору пропозицій з аналізом відгуків користувачів.
Zoho Survey	90000	35000	40000	Інтеграція з іншими платформами для створення опитувань та збору пропозицій щодо вдосконалення функціоналу.
Google Forms (аналітика)	80000	30000	35000	Використання для базових опитувань, з акцентом на збір та аналіз відкритих відповідей користувачів.

Джерело: власна розробка автора

Запровадження аналітичних платформ дозволить вітчизняному підприємству значно покращити процес збору та аналізу інформації про ефективність фінансових технологій та платформ спільного інвестування. Найбільш інноваційні рішення, такі як Qualtrics та SurveyMonkey Enterprise, пропонують широкий спектр інструментів для збору та аналізу великих обсягів даних, що забезпечить комплексну оцінку впроваджених рішень. Інвестиції у ці аналітичні системи складуть від 80000 до 150000 грн на рік.

Тож, впровадження фінансових технологій на вітчизняному підприємстві на перші 3 роки буде відбуватись за стратегічним рішенням, наступним чином. (табл. 3.5)

Таблиця 3.5

Загальні суми витрат на впровадження фінансових технологій на вітчизняному підприємстві на перші 3 роки

Показник/Етап	1 рік, грн	2 рік, грн	3 рік, грн
Інтеграція фінансових технологій	670000	185000	170000
Платформи спільного інвестування	270000	450000	180000
Навчання персоналу	210000	100000	35000
Технічна підтримка платформ	405000	445000	460000
Аналітичні системи зворотного зв'язку	540000	210000	240000
Загальні витрати на рік	2095000	1390000	1085000

Джерело: власна розробка автора

Загалом, протягом трьох років загальні витрати на впровадження фінансових технологій на вітчизняному підприємстві складають 4 590 000 грн, що забезпечує поступове зменшення витрат з 2 095 000 грн у першому році до 1 085 000 грн у третьому. Основні витрати будуть зосереджені на інтеграції

фінансових технологій та технічній підтримці платформ, що відображає їх критичну важливість для успішного впровадження і підтримки нових систем.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було здійснено всебічне дослідження розвитку фінансових технологій, зокрема платформ спільного інвестування, які набувають значної популярності на сучасному фінансовому ринку. У першій частині роботи був проведений ретроспективний огляд еволюції фінансових технологій, що дозволило виявити ключові етапи і тенденції їх розвитку, а також основні інновації, які змінили цей сектор.

Далі було детально описано сутність і різновиди платформ спільного інвестування, які представляють собою важливий інструмент для залучення капіталу. Серед таких платформ виділяються краудфандинг і краудлендинг, які дозволяють проектам і підприємствам отримувати фінансування від численних інвесторів через онлайн-платформи. Краудфандинг, як форма колективного фінансування, охоплює різні моделі, такі як нагородний, донорський і еквітивний краудфандинг. Нагородний краудфандинг дозволяє учасникам отримувати винагороди у вигляді продуктів або послуг, в той час як еквітивний краудфандинг надає інвесторам частку в компанії в обмін на фінансування. Краудлендинг, з іншого боку, передбачає надання позик підприємствам або фізичним особам, при цьому інвестори отримують відсоткові виплати за надані кошти.

Аналіз ринку фінансових технологій показав значні зміни, що відбуваються в цій сфері, зокрема зростання інтересу до інноваційних фінансових інструментів та платформ. Глобальні тренди, такі як цифровізація фінансових послуг та розвиток блокчейн-технологій, суттєво вплинули на еволюцію фінансових технологій, надаючи нові можливості для автоматизації процесів та підвищення ефективності. Зауважено, що динамічний розвиток дистрибуційних платформ для інвестицій в криптовалюти та децентралізованих фінансів (DeFi) відкрив нові горизонти для інвестування, зменшивши бар'єри для доступу до капіталу і розширюючи можливості для інвесторів.

Крім того досліджено, що інновації у фінансових технологіях, такі як інтеграція штучного інтелекту та машинного навчання в аналітичні системи,

сприяють точнішому прогнозуванню ринкових трендів та ризиків. Це дозволяє платформам спільного інвестування пропонувати більш персоналізовані рішення для інвесторів і покращувати процеси прийняття рішень. Результати аналізу показують, що інтеграція цих нових технологій у фінансові платформи робить їх більш ефективними і адаптивними до ринкового середовища, яке швидко змінюється, що сприяє зростанню їх популярності і впливу на глобальному рівні.

Було детально описано платформи спільного інвестування на сучасному фінансовому ринку, зокрема їх роль у залученні інвестицій та забезпеченні фінансової підтримки стартапів і підприємств. Розгляд переваг і недоліків таких платформ показав як позитивні аспекти, такі як доступ до великої кількості інвесторів та зниження бар'єрів для входу на ринок, так і негативні фактори, включаючи ризики, пов'язані з недостатньою регуляцією та можливими шахрайствами.

Дослідження викликів і перспектив розвитку платформ спільного інвестування в Україні виявило основні проблеми, з якими стикаються місцеві платформи, такі як відсутність чіткої нормативної бази та економічна нестабільність. Водночас було зазначено позитивні тенденції, що свідчать про потенційні можливості для розвитку вітчизняного ринку.

На основі проведеного аналізу були розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових технологій та платформ спільного інвестування, які охоплюють ключові стратегії, що можуть сприяти покращенню функціонування платформ, зокрема через вдосконалення регуляторної бази, підвищення фінансової грамотності та посилення кібербезпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рубанов, П.М. FinTech інновації як детермінанти розвитку національної економіки: дисертація. Суми: СумДУ. 2020. 408 с.
2. Мазур, В. Фінансові технології як інструмент управління структурою капіталу в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип..№47. 6 с.
3. Довганич А.В. Тенденції розвитку міжнародного ринку fintech. *Техніка і наука*. 2023. Вип. № 14 (28). С. 253 – 260
4. Understanding Loan Business Industry Trends – Osum. URL: <https://blog.osum.com/loan-business-industry-trends/> (дата звернення: 17.07.2024)
5. Tala – How data boosts access to credit for low-income individuals in emerging economies. URL: <https://d3.harvard.edu/platform-digit/submission/tala-how-data-boosts-access-to-credit-for-low-income-individuals-in-emerging-economies/> (дата звернення: 19.07.2024)
6. Credit rating methodologies evolution from fico to ai: how credit scoring has evolved for entrepreneurs. URL: <https://fastercapital.com/content/Credit-rating-methodologies-evolution-From-FICO-to-AI--How-Credit-Scoring-Has-Evolved-for-Entrepreneurs.html> (дата звернення: 23.07.2024)
7. Robinhood Review: Is the Free Trading App Worth it? URL: <https://www.frugalrules.com/robinhood-review/> (дата звернення: 28.07.2024)
8. Щербина О.В.. Баранник І.М. Вплив fintech на ринок фінансових послуг. *Стратегії розвитку економіки, науки, освіти і сфери культури в умовах цифрової трансформації*. 2021. С. 300 – 304
9. Кот Л.П. Краудфандинг та фандрейзинг як механізми фінансування соціального підприємництва у національній економіці. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. С. 123 – 131
10. Кондрат О. Ефективність краудфандингу та краудлендінгу в цифровій економіці: аналіз моделей і їх вплив на фінансування та розвиток проектів. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. Вип. № 328(2). С. 410-418.

11. Петренко В., Карнаушенко А. Поняття краудфандингу та його роль в національній економіці. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. Вип. № 2. С.140-150
12. Богуцька О. Краудінвестинг як механізм фінансування підприємств в умовах цифрової трансформації. *Economics&Development*. 2019. Вип. № №1(1). 2019. С. 10 – 18
13. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка». 2022. 186 с.
14. Крисак А.І. Краудінвестинг – фінансовий інструмент для забезпечення рекультивації земель. *Економічні науки*. 2021. Вип. № 1 (9). С. 95 – 102
15. Обушний С.М., Арабаджи К.В, Костікова К.О., Фінансові технології в Україні: шлях до інновацій та стабільності. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. № 1(11). С.59–72.
16. Віблій П., Кондратюк М. Розвиток фінансових технологій в Україні в умовах війни. *Галицький економічний вісник*. 2022 № 3 (76). URL: <http://galicianvisnyk.tntu.edu.ua>
17. Стойко О. Перспективи розвитку фінтех- і банківського бізнесу в Україні. *Проблеми економіки*. 2020. № 2. С. 356–364.
18. Revenue of fintech industry worldwide from 2017 to 2027 (2023). URL: <https://www.statista.com/statistics/1384016/estimated-revenue-of-global-fintech/>
19. НБУ. Стратегія розвитку фінансового сектора України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=7
20. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 №1591 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
21. Про віртуальні активи: Закон України № 2074 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

22. Pulse of Fintech H1'23. (2023). Звіт KPMG URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2023/08/pulseoffintechh12023.html>
23. State of fintech 2023 report (2024). URL: <https://www.cbinsights.com/research/report/fintechtrends2023/>
24. Обушний С., Арабаджи, К., & Костікова К. (2023). Фінансові технології в Україні: шлях до інновацій та стабільності. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій, 1 (11), 59—72. URL.: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/181>
25. 14. Славкова, А., & Колісник, Д. (2023). Інвестицій на привабливість України: реалії в умовах війни та перспективи повоєнної відбудови. *Економіка та суспільство* (56). DOI: <https://doi.org/10.32782/25240072/202356138>
26. Примостка Л. О., Краснова І. В., Примостка О. О., Шевалдіна В. Г. Зміна парадигми регулювання фінансового ринку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 2. С. 89—97.
27. Коваленко Ю. (2023). Особливості нормативно правового регулювання fintech на диджиталізованих ринках банківських і страхових послуг в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 1 (33). URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/282030/276248>
28. Каталог фінтех компаній України (2023). URL.: <https://fintechua.org/fintechcatalog2023>
29. Бойко К.О., Мікуляк К.А. Фінансовий ринок під впливом інноваційних процесів. *Фінансовий ринок під впливом інноваційних процесів*. 2024. С. 91 – 93
30. Аналіз розміру та частки ринку краудфандингу –тенденції зростання та прогнози (2024–2029 pp.). Вебсайт Mordor Intelligence. URL: <https://www.mordorintelligence.com/ru/industry-reports/crowdfunding-market>
31. Захаркін О.О., Захаркіна Л.С., Похилко С.В., Крашчік О.С. Розвиток краудфандингу як інноваційного способу фінансування соціальних проектів. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2019. № 2(29). С.509–517

32. Козьменко, С. М. Стратегічний менеджмент банку: навч. посіб. Суми: Університетська книга. 2003. 740 с.
33. Петрушевська В.В. Концептуальні основи формування фінансової політики України. *Фінанси, гроші і кредит*. 2014. С. 334 – 341
34. Мельниченко О. В. Глобалізаційні передумови виникнення та розвитку електронних грошей. *Бізнес Інформ*. 2014. № 10. С. 345-352
35. Солоджук Т., Щур Р., Дрислюк В. Ринок фінансових технологій (фінтеху) в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. № 56. 6 с.
36. Содома Р.І. Імплементація інноваційних технологій менеджменту в практику управління територіальними громадами. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством*. 2023. С. 502 – 504
37. Єрмошкіна О.В., Букреева Д.С. Фінансування інноваційних проєктів: особливості застосування інструментів краудфандінга. *Економічний простір*. 2019. Вип. № 143. С. 93 – 108
38. Global Intelligent Investment Platforms Market Volume, Share, Growth Report 2023–2029. URL: <https://medium.com/@y1454956/global-intelligent-investment-platforms-market-volume-share-growth-report-2023-2029-a2ffdcdb4981>
39. Joint Statement on Establishment of the Ukraine Investment Platform. URL: <https://www.dfc.gov/media/press-releases/joint-statement-establishment-ukraine-investment-platform>

ДОДАТКИ

Основні виклики розвитку платформ спільного інвестування в Україні за 2018-2023 рр.

Виклик	Опис	Наслідки
Відсутність чіткої нормативної бази	Недостатнє правове регулювання взаємодії між інвесторами, платформами та проектами.	Недовіра з боку інвесторів та обмеження можливостей для захисту інтересів учасників.
Низький рівень фінансової грамотності	Мало хто розуміє специфіку роботи платформ та ризики, пов'язані з інвестуванням через них.	Повільне розширення бази користувачів та інвесторів, що знижує потенційні обсяги інвестицій.
Економічна нестабільність	Падіння рівня життя, зниження платоспроможності населення через кризові явища в економіці.	Зниження інтересу до інвестиційних інструментів, орієнтованих на високий рівень ризику.
Недостатня кібербезпека	Недостатньо розвинені системи захисту фінансових операцій та особистих даних користувачів платформ.	Зростання ризику шахрайства та зниження довіри до платформ як безпечних інструментів інвестування.
Обмежений доступ до іноземного капіталу	Українські платформи рідко залучають іноземних інвесторів через вищі ризики та нижчі рівні прибутковості.	Втрата потенційних інвестиційних можливостей та ускладнення доступу до глобальних ринків капіталу.
Конкуренція з міжнародними платформами	Українські платформи не можуть ефективно конкурувати з глобальними гравцями через обмежені ресурси та досвід.	Перетікання капіталу за кордон, що гальмує розвиток вітчизняних платформ та стартапів.

Джерело: власна розробка автора

Розрахунок вартості технічної підтримки платформ для вітчизняного підприємства на перші 3 роки

Назва платформ	Тип підтримки	Вартість підтримки (1 рік, грн)	Вартість підтримки (2 рік, грн)	Вартість підтримки (3 рік, грн)	Моніторинг (річна вартість, грн)	Опис підтримки та моніторингу
1	2	3	4	5	6	7
Crowdcube	Оновлення та технічна підтримка операцій	75000	80000	85000	55000	Підтримка для обслуговування користувачів платформи, оновлення безпеки та нових функцій для залучення інвесторів.
Seedrs	Технічне обслуговування для забезпечення безперебійної роботи	85000	90000	95000	60000	Підтримка у реальному часі, обслуговування серверів та інфраструктури.
Republic	Підтримка інтеграції інвестиційної платформи та аналітики	95000	100000	105000	70000	Оперативне усунення технічних проблем, технічне обслуговування інтеграційних рішень для оптимізації взаємодії з інвесторами.

1	2	3	4	5	6	7
WeFunder	Оновлення систем безпеки та підтримка користувачів	65000	70000	75000	50000	Технічна підтримка, оновлення функціональних модулів для покращення захисту інвесторів і користувачів платформи, навчальні семінари.
StartEngine	Підтримка клієнтської інфраструктури та оптимізація обслуговування	90000	95000	100000	65000	Технічне обслуговування і регулярні оновлення платформи для підвищення продуктивності, забезпечення безперебійної роботи і підтримки.

Джерело: власна розробка автора